

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΒ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 270
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
2000

ΤΑ «ΟΧΙ» ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

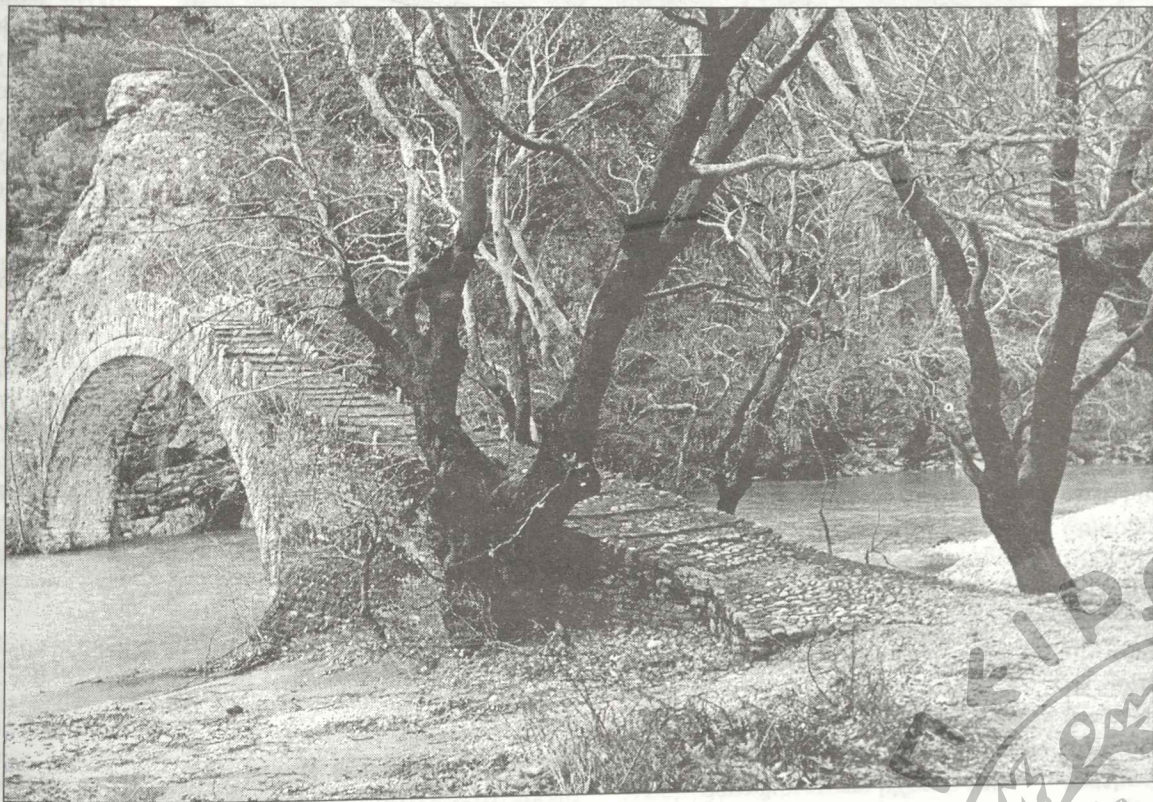
Οι μεγάλες επέτειοι, μεγάλων ιστορικών γεγονότων, δεν είναι (δεν θα πρέπει να είναι) απλές τελετουργικές φιέρες. Η μνημοσύνη τους κι οι γιορτασμοί αποσκοπούν (πρέπει αποσκοπούν) στο να παραμένουν άσβεστες οι ιδέες εκείνες, που τις καθιέρωσαν ως τέτοιες και να μεταλαμπαδεύονται από γενιά σε γενιά για να τις νουθετούν και να τις κρατούν σε συρκή ενγήγορη, για «να φυλάνε Θερμοπύλες» όταν κι όποτε χρειαστεί.

Το «ΟΧΙ» του '40 και το της Αλβανίας, γράφτηκε πιά τους δέλτους της ιστορίας μας. Τα γράμματα ανεπλήρη, σαν ένα από τα ενδοξότερα ιστορικά γεγονότα, που γιορτάζουμε κάθε Οκτώβρη. Για την Ηπειρο, ο Οκτώβρης του '40, κατέχει ξεχωριστή θέση στην ιστορία της. Ακόμα πιο ξεχωριστή για τις πελοποννησιακές Πλωγώνιου, Ζαγορίου και Κόνιτσας, που βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή εκείνης της Μεγάλης Μάχης.

Μως η μάχη «υπέρ Βωμών και Εστιών» είναι (πρέπει να είναι) μια μάχη αέναη, ασταμάτητη, γιατί ασταμάτητοι είναι και οι κίνδυνοι, οι προσβολές και εισβολές, που παίρνουν κάθε φορά διαφορετική μορφή και υπόσταση.

Απορμή των παραπάνω, μια άλλου είδους εισβολή, αθόρυβα τεκταινόμενη στα παρασκήνια, όπως προκύπτει από την παρέμβαση του Δημάρχου του Κεντρικού Ζαγορίου σε σύσκεψη πολιτικών παραγόντων, μεταξύ των οποίων και του υπουργού ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Ευθυμίου, στο Μονοδέντρι, περασμένο μήνα (σελίδα 3η).

Αν όντως έτσι έχουν τα πράγματα, ότι δηλαδή σχεδιάζεται η παραχώρηση της διαχείρισης των Εθνικών Δρυμών, μεταξύ των οποίων και του δικού μας Δρυμού Βίκου-Αώου (του μοναδικού από κάθε άποψη πλούτου του Ζαγορίου μας), τότε το ΟΧΙ όλων των Ζαγορίσιων, πρέπει ν' ακουστεί θροντερό κι ανυποχώρητο. Τον τόπο τους οι Ζαγορίσιοι ξέρουν και μπορούν να τον διαφεντέψουν μόνοι τους, χωρίς ξένα αφεντικά.

Και δεν θα είναι (φοβούμεσθε), το μόνο ΟΧΙ, που πρέπει να είμαστε έτοιμοι ν' αντιτάξουμε, σήμερα κι αύριο. Το καμπανάκι χτυπάει όλο και πιο συχνά τον τελευταίο καιρό: Σχεδιαζόμενη άναρχη και ανεξέλεγκτη δόμηση, εκτός ορίων παραδοσιακών οικισμών. Εισβολή με τον μαζικό τουρισμό (που θεωρούμε πανάκια) ξενόφερτων ηθών και νοοτροπιών, που διαβρώνουν ύπουλα το οικοδόμημα

της ιστορικής και πολιτισμικής διαδρομής μας κλπ. Στο περιόδικό μας, φτάνουν ήδη καλά και ανησυχητικά μαντάτα από πολλά χωριά μας, που έχουν σχέση με τη μαστίγα της εποχής μας: τα ναρκωτικά.

Ετσι, σήμερα που, δυστυχώς, όλα μετρούνται με το κέρδος και την αλόγιστη εκμετάλλευση, αν δεν αντισταθούμε δεν θα μείνει τίποτε όρθιο και τίποτε αύριο δεν θα μας θυμίζει το Ζαγόρι, αυτό για το οποίο περηφανευόμαστε.

Γι' αυτό, είναι πολλά τα ΟΧΙ που σήμερα θα πρέπει να φωνάξουμε. Κι αυτά τα ΟΧΙ, ας είναι το καλλίτερο μνημόσυνο για το Μεγάλο «ΟΧΙ» του '40.

ΤΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΙΛΕΖ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ Μ' ΕΝΑ ΒΟΥ(ΔΙ)

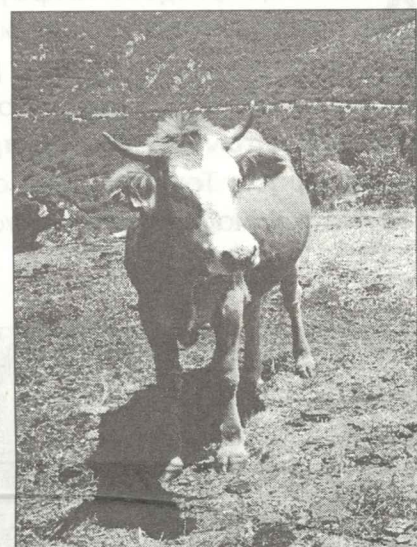
φανερώσαν ξαφνικό προβληματισμό.

— Τι κάνεις; Γιατί έτσι ακίνητος; συνέχισε, για να ενθαρρύνω την κατάσταση.

Ένα νοηματικό κούνημα του κεφαλιού του το ερμήνευσα, στην ανθρώπινη φρασεολογία:

— Καλά, ευχαριστώ. Εσύ; — Σε ποιά ομάδα παίζεις; Βλέπω σου δείξαν κίτρινη κάρτα.

Πράγματι, δυο τετράγωνα κίτρινα χαρτονάκια ήταν συρραμμένα στα δυο μεγάλα χνουδωτά αυ-

Πρώτη έκπληξη το αμοιβαίο κοιτάγμα. Έτσι, ασκαρδαμνκί...

τιά του. Έκαναν «μπαμ». Διεπίστωσα ελαφρό μειδίαμα κι ένα αρνητικό δεξόδεξο κούνημα του κεφαλιού του, που έλεγαν:

— Όχι, δεν παίζω ποδόσφαιρο. Αυτό είναι ανθρώπινη ενασχόληση.

— Τότε, γιατί η κίτρινη κάρτα; — Η κίτρινη κάρτα, αν έχεις παρατηρήσει, δεν είναι μόνο δικό μου «αξεσουάρ». Την έχουν όλα τα «οικιακά», όπως μας λέτε ζώα: βόδια, γίδια, πρόβατα. **Φακελλωθήκαμε.** Μάλιστα. Στην ηλεκτρονική εποχή που δημιουργήσατε εσείς οι άνθρωποι, **όλα λειτουργούν Ψηφιακά. Κάθε τι για να καταχωριστεί σ' αυτά τα «μαγικά κουτιά» σας, τα κομπιούτερες — έτσι τα λέτε νομίζω — πρέπει να γίνει ψηφίο, νούμερο, ένας αριθμός.**

Παρακολουθούσα με ενδιαφέρον την κουβέντα. Ο Βους είχε κεντρίσει και βρήκε την ευκαιρία να εκφραστεί. Διέκρινα, μάλιστα, στην έκφρασή του έναν τόνο διαμαρτυρίας.

— Αν πλησιάσεις, θα δεις τυπωμένο στις κίτρινες κάρτες έναν αριθμό. Είναι, ας πούμε, **η ταυτό-**

τητα μου. Έπαψα να είμαι ο ανώνυμος Βους. Είμαι συγκεκριμένος. Σίγουρα, πίσω από το νούμερό μου, υπάρχουν καταχωρισμένα τα χαρακτηριστικά μου: είδος, χρώμα, ηλικία ή άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Αποκλείεται να είμαστε δύο. **Μ' αυτό το νούμερο είμαι ο μοναδικός και συγκεκριμένος.** Και συνέχισε:

— Από τη στιγμή που τα εργοστάσιά σας ξεφουρνίζουν χιλιάδες κομπιούτερες, πρέπει όλα αυτά να δουλέψουν, να γεμίσουν τα «στομάχια τους» με αριθμούς. **Έτσι, εσείς οι άνθρωποι γίνετε «ηλεκτρονικοί αριθμοί».** Είστε ένας αριθμός για την Αστυνομία, την Τράπεζα, την Εφορία κλπ. κλπ. Κι ακόμα δεν σας επαρκούν οι αριθμοί, χρησιμοποιείτε κι όλους τους δυνατούς συνδυασμούς των γραμμάτων του αλφαβήτου. Σ' αυτόν τον ηλεκτρονικό ξέφρενο μαραθώνιο, εμείς «τα ζώα» θα μέναμε απέξω; Απορώ, μάλιστα, γιατί μένουν απέξω τα σκυλιά και οι γάτες. «Οικιακά» είναι κι αυτά. Σίγουρα, κάποια μέρα, δε θα τη γλυτώσουν. Αρκεί να ωρμάσει ο «λόγος» ή να έρθει το «πλήρωμα του χρόνου».

Δεν σου κρύβω την επιθυμία μου να μπορέσω, κάποτε, να δω τη Βοϊδομουτσούνα μου ή τον προσωπικό μου αριθμό σ' όποιο τέτοιο «κουτί» είμαι καταχωρημένος. Έτσι, θα μπορέσω να δω κι εγώ πως φαίνομαι με τα... κίτρινα σκουλαρίκια μου...

Συγκέντρωσα την προσοχή μου για να αποτυπώσω στη μνήμη μου κάθε λέξη του Βου στη... διαμαρτυρία του. Είχε ξεθαρέσει στη ρητορεία του. Μεσολάβησα και είπα:

— Κοίταξε. Είναι μια **αναγκαιότητα αυτό που γίνεται.** Σήμερα, στον πλανήτη μας, τα πράγματα βαδίζουν προς μια παγκόσμια κοινωνία. Οι αποστάσεις μικρύνουν, ο κόσμος έγινε ορατός, αυτοστιγμεί, στο «χαζοκουτί» μας. Μια παγκόσμια κοινωνία 5-6 δισ. που μετακινείται αενάως από τη μια άκρη στην άλλη ή αναπτύσσεται σχέσεις και συναλλαγές, είναι **ανάγκη να διαμορφωθεί ένα σύστημα ελέγχου, αναγνώρισης, επικοινωνίας.** Κάθε εφεύρεση ή βιομηχανικό προϊόν είναι απόρροια μιας αναγκαιότητας. Το ίδιο έγινε και με σας. Από τη στιγμή που διαμορφώθηκε ένα σύστημα επιδότησης των αφεντικών σας,

για να αυξηθούν τα έσοδά των και κατ' επέκταση να αυξηθεί το «**ζωικό κεφάλαιο**», όπως λέμε, ήταν ανάγκη ο έλεγχος και η παρακολούθηση αυτού του ζωικού κόσμου. Στο κάτω-κάτω αυτό πρέπει να σας κολακεύει. Στη σημερινή **ηλεκτρονική εποχή, έχετε θέση, παρουσία στα κομπιούτερα... προσωπικότητα...** Παρατήρησα ελαφρό μειδίαμα του Βου. Δεν είμαι σαφής αν ήταν ικανοποίηση ή άρνηση. Ο ήλιος αμέτοχος στη δική μας... αμπελοφιλοσοφία, είχε χωρήσει προς τη δύση του και ήδη ρόδιζε μ' εκείνο το αχνό τριανταφυλλί χρώμα του τις βουνολογές. Ωρα για τελεία και παύλα στην κουβέντα μας. Ωστόσο, το Βού(δι) πρόλαγε και είπε:

— Δε μου λες, εμένα με ρούτησαν όταν μου τρύπαγαν, με τη συρραπτική μηχανή τ' αυτή μου και πόνοσα; **Αφού απέκτησα «προσωπικότητα», έστω αριθμητική, στην ηλεκτρονική άνθρωπο-ζωολογική κοινωνία, δεν πρέπει να έχω γνώμη, να ερωτώμαι;**

Δεν απάντησα. Έκανα μεταβολή για επιστροφή. Χαϊρέτηρα με αγάπη το Βού(δι). Ήταν μια αναπάντεχη συνάντηση. Στην επιστροφή η σκέψη μου πάλευε να δώσει απάντηση στην τελευταία ερώτησή του τόσο συμπαθητικού και φιλοσοφημένου Βου.

Στ. Σικωιάτης

1. Είχα διαβάσει από παλιά, αλλά είναι ζωηρά αποτυπωμένο στη μνήμη μου, το εξής περιστατικό: Ένας φιλικωμένος Αμερικανός (ΗΠΑ) βρέθηκε στη ζωή, κάποια στιγμή, μόνος του. Ήταν η καθημερινή φροντίδα και ασχολία στον κήπο των σπιτιών του Κλάδε, σκάλλει, πότιζε κι ακόμα «**χαϊδεύει και μιλούσε**» με όλα τα φυτά. Κάποτε ήρθε το τέλος του πένθους. Οι γείτονές του, έκπληκτοι, παρατήρησαν πως μέσα στη βδομάδα, από το θάνατό του, όλα τα φυτά (λουλούδια και θάμνοι) είχαν μαραξεί. **Τους έλεψε το χάδι, η «επικοινωνία». Πικρήθηκαν μ' αυτόν τον τρόπο.**

2. Ήμουν, τότε, στο Γυμνάσιο (μη ρωτάτε ποτέ). Μια μέρα, στην τάξη, ανέκρινε το θέμα «**ονοματοθεσία των ανθρώπων.**» Ο καθηγητής μας, που τον άρεσε να ξεφεύγει από το μάθημά του και να κινείται στους χώρους της φιλοσοφίας, μας είχε πληροφορήσει πως «**συστήνεται το σύστημα αρίθμησης των ανθρώπων λόγω πολλών προβλημάτων που δημιουργούνται να υπάρχουν (συνωνυμίες κλπ.).**» Αποπελοποιητικό θα ήταν — σήμερα άλλωστε η αναγκαιότητα αυτή είναι περισσότερο επιτακτική — να είχαμε κι εμείς μόνιμο σ' αυτά μας, για σκουλαρίκια, μια αριθμημένη κίτρινη κάρτα με το μοναδικό μας αριθμό. Έτσι θα καταργούνταν όλη η πολυδαίδαλη γραφειοκρατία...

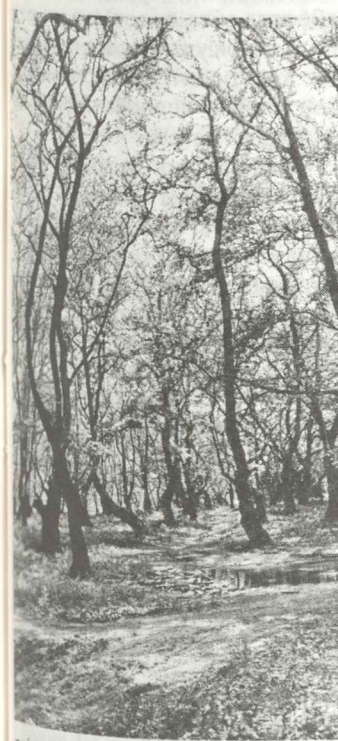
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ Κ. ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ «Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΡΥΜΩΝ»

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το τριήμερο 15-16-17 Σεπτεμβρίου στο Δημοτικό Διαμέρισμα Μονοδενδρίου του Δήμου μας, το Συνέδριο που διοργάνωσε η Επιθεώρηση Περιβαλλοντικού Δικαίου «**ΝΟΜΟΣ & ΦΥΣΗ**» με θέμα: «**Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΡΥΜΩΝ**».

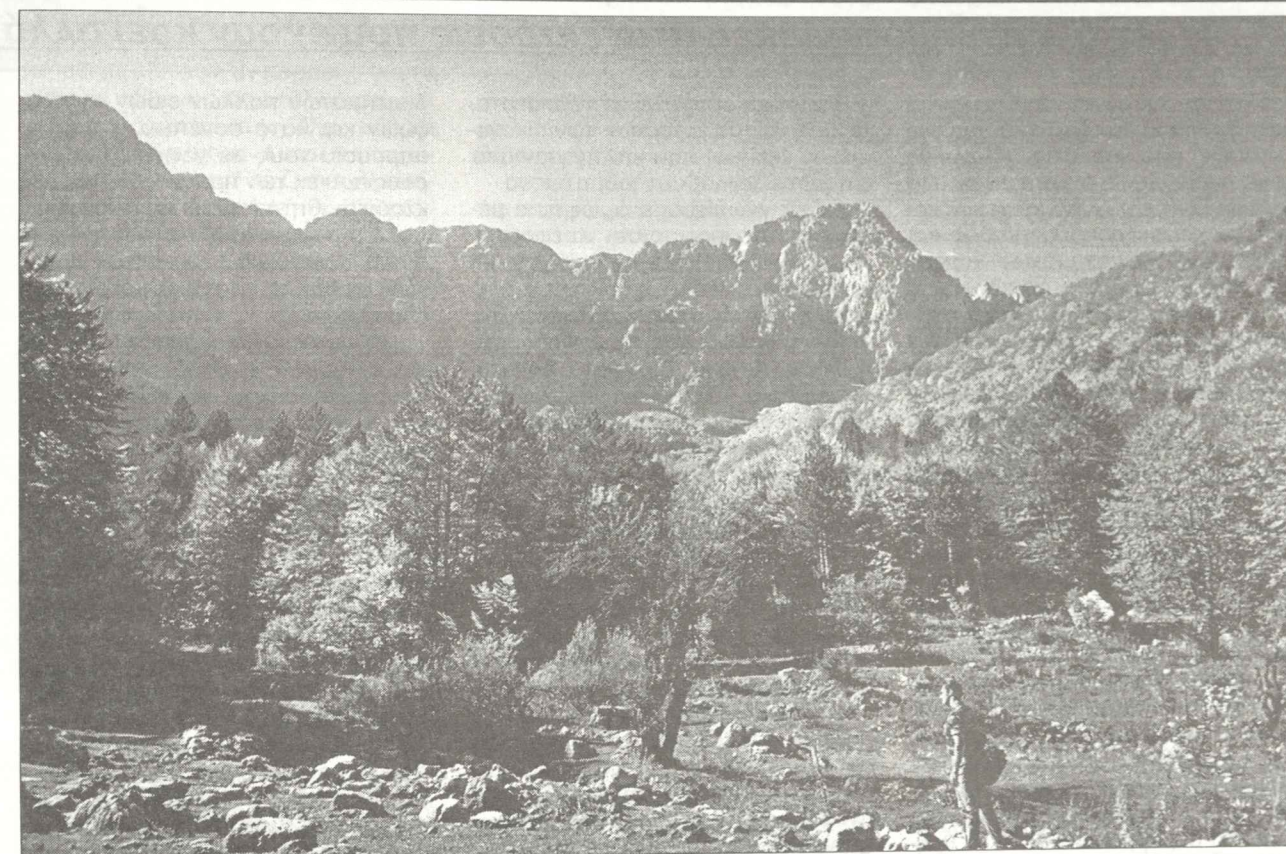
Συμμετείχαν: Ο Υφυπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ κος Ηλίας Ευθυμίου, Καθηγητές Πανεπιστημίου, Σύμβουλοι και Πάρεδροι του Συμβουλίου της Επιθεωρείας, Δικηγόροι με ειδικευμένο στο Περιβαλλοντικό Δίκαιο, εκπρόσωποι Εθνικών και Διεθνών περιβαλλοντικών οργανώσεων, εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας και της Διεύθυνσης Δασών, εκπρόσωποι φορέων της περιοχής και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι οποίοι κάλυψαν εμπειριστικά με τα ειρηνησμούς τους το αντικείμενο του θεματος.

Ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου κος Γαβριήλ Παπαναστασίου, παρευρέθηκε, παρακολούθησε όλες τις εργασίες του Συνεδρίου και προέβη στις παρακάτω επισημάνσεις:

Α. Όσον αφορά το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν αρκε-

τοι από τους εισηγητές, ότι δηλαδή τείνει να γίνει κυρίαρχη η αποκομιδή για την δημιουργία ιδιωτικού φορέα Διαχείρισης των Εθνικών Δρυμών και ειδικότερα

Ο Δρυμός Βίκος-Αώου ο μοναδικός πλούτος μας.

για τον Εθνικό Δρυμό Βίκου Αώου, τμήμα του οποίου βρίσκεται στα διοικητικά όρια του Δήμου μας, εξέφρασε την ολοκληρωτική αντίθεσή του με μια τέτοια προοπτική, υποστηρίζοντας

πως είναι απαράδεκτο να γίνονται βορά στην γενικότερη ιδιωτικοποίηση των πάντων ακόμη και οι Εθνικοί Δρυμοί.

Β. Επισήμανε τον παραγκωνισμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε διάφορες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εντός των Εθνικών Δρυμών, όπως π.χ. η αδειοδότηση η οποία δίνεται από το Υπουργείο Γεωργίας ή το Δασαρχείο για την διενέργεια καταβάσεων των ποταμών με κανόνες-γιακ και άλλα έργα που γίνονται ελεύθερα από τα κατά τόπους Δασαρχεία, ενώ από την άλλη πλευρά ζητείται επιτα-

κτικά να γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ο καθαρισμός και η αποκομιδή των σκουπιδιών από τους Δρυμούς.

Γ. Αναρωτήθηκε πως ενώ παλιότερα που επιτρεπόταν η πρόσβαση των κτηνοτρόφων εντός του Δρυμού οι επιπτώσεις και οι αλλοιώσεις του περιβάλλοντος ήταν μηδαμινές, ενώ τώρα θεωρούνται τεράστια απειλή για τους Δρυμούς και την χλωρίδα της περιοχής. Σχετικά με τις καταστροφές στο ζωικό κεφάλαιο από την άγρια πανίδα του Δρυμού (κυρίως από την αρκούδα) θα πρέπει η πολιτεία να φανεί μεγαλόψυχη και να αυξήσει την χορηγούμενη μηδαμινή αποζημίωση.

Δ. Έκανε αναφορά και στο δομημένο περιβάλλον, το οποίο στην περιοχή του Ζαγορίου αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα άρρηκτα συνδεδεμένο με το Δασαρχείο για την διενέργεια καταβάσεων των ποταμών με κανόνες-γιακ και άλλα έργα που γίνονται ελεύθερα από τα κατά τόπους Δασαρχεία, ενώ από την άλλη πλευρά ζητείται επιτα-

κτικά να γίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ο καθαρισμός και η αποκομιδή των σκουπιδιών από τους Δρυμούς.

Ε. Τέλος πρότεινε για την διαχείριση των Εθνικών Δρυμών τη δημιουργία Φορέα Δημοσίου χαρακτήρα στον οποίο θα συμμετέχουν ειδικοί επιστήμονες, εκπρόσωποι της τοπικής Αυτοδιοίκησης, εξειδικευμένο προσωπικό (διοικητικό, τεχνικό, περιβαλλοντολόγοι) ο οποίος θα έχει αυξημένες αρμοδιότητες, οι οποίες πρέπει να εκχωρηθούν άμεσα προς αυτόν από την Πολιτεία όπως π.χ. η γνωμοδότηση σε θέματα εγκρίσης χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων, η φύλαξη και γενικά οποιαδήποτε αρμοδιότητα χρειάζεται για την εύρυθμη διαχείριση των Δρυμών.

Η Ευεργέτης Αννελική Παπάζονλου

Η Αγγελική Παπάζονλου προσφέρει στο χωριό της τη Βίτσα, όπως είναι γνωστό, μεγάλη οικονομική βοήθεια. Προσφέρει όμως και κάτι άλλο.

Με την επιθυμία της, όπως εκφράζεται στη διαθήκη της, να ψάλεται κάθε χρόνο στις 20 Μαΐου, εδώ στο εξωκλήσι του Αγίου Νικολάου, επιμνημόσυνη δέηση στη μνήμη της και στη μνήμη του συζύγου της Αλεξίου, δίνει την αφορμή, δίνει την ευκαιρία να συναντιούνται εδώ οι χωριανοί της οι Βιτινοί, μαζί με συγγενείς και φίλους σε μια γιορτή της Άνοιξης, γιατί η 20η Μαΐου είναι η καρδιά της Άνοιξης για τη Βίτσα.

Οι κάμποι λουλουδίζουν, τα δένδρα λάμπουν με τα νιόβγαλα φύλλα τους, τα πουλιά κελαιδούν και κτίζουν τις φωλιές τους και ο κούκος, η φωνή της Άνοιξης, λαλάει στις καταπράσινες πλαγιές.

Η επιθυμία της λοιπόν αυτή δεν ήταν τυχαία. Πνευματικός άνθρωπος η Αγγ. Παπάζονλου ήξερε να εκτιμά αυτή την ομορφιά της φύσης σ' αυτή εδώ την τοποθεσία του Αγίου Νικολάου στα Λιβαδάκια και ήθελε να μην εγκαταλειφθεί και ξεχασθεί το αγαπημένο της εκκλησάκι μαζί με όλη αυτή την ομορφιά, αλλά να συνεχισθεί και μετά το θάνατό της η γιορτή του Αγ. Νικολάου στις 20 Μαΐου, να έρχονται εδώ οι Βιτινοί και εκτός από τη λειτουργία ν' απολαμβάνουν και το παραδοσιακό ζαφέτι μέσα στη φύση.

— Να μοιρασθεί άρτος και κρέας, γράφει στη διαθήκη της.

Αυτή της την επιθυμία εκπληρώνουμε σήμερα με σεβασμό στη μνήμη της.

Γιορτή του Αγ. Νικολάου στις 20 Μαΐου, αλλά ξέρουμε ότι ο Αγ. Νικόλαος γιορτάζεται σε όλη την Ελλάδα στις 6 Δεκεμβρίου, στην Κοίμησή του. Εμείς εδώ στη Βίτσα και σε μερικά άλλα χωριά των Ιωαννίνων γιατί τιμούμε τη μνήμη του και στις 20 Μαΐου;

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

Ο Αγ. Νικόλαος γεννήθηκε στα Πάταρα, πόλη της Λυκίας στη Μ. Ασία γύρω στα 250 μ.Χ.

Οι γονείς του ήταν ευσεβείς χριστιανοί, ήταν ευκατάστατοι, με μεγάλη περιουσία, ο Νικόλαος μοναχοπαίδι.

Σε πολύ μικρή ηλικία έδειξε την αγάπη του για τη μάθηση, γι' αυτό και οι γονείς του φρόντισαν να του δώσουν την καλύτερη δυνατή μόρφωση. Συγχρόνως όμως ο μικρός Νικόλαος έδειξε την αγάπη του και για την εκκλησία, στην οποία πήγαινε πάντα από τους πρώτους και παρακολουθούσε κάθε λειτουργία και κάθε κήρυγμα.

Είχε όμως την ατυχία να χάσει και τους δύο γονείς του όταν ήταν ακόμη αρκετά νέος.

Κληρονόμησε από τους γονείς του σημαντική περιουσία και θα μπορούσε να ζήσει άνετα και ν' απολαύσει τη ζωή του όπως όλοι οι νέοι της ηλικίας του, όμως αυτός προτί-

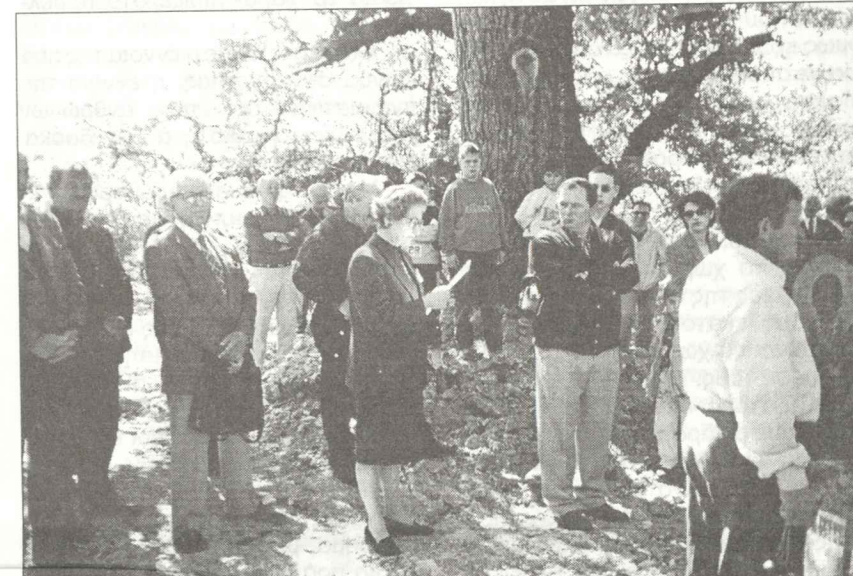
μησε ν' ακολουθήσει άλλο δρόμο, το δρόμο της ιεροσύνης.

Πούλησε την περιουσία του και διέθετε τα χρήματά του για τους φτωχούς, βοηθούσε χήρες, ορφανά, άρρωστους, κατατρομαγμένους και κάθε ανήμπορο που προσέτρεχε σ' αυτόν για βοήθεια.

Η αγάπη του και η πίστη του στο Χριστό, η σεμνότητα και η σοβαρότητά του, η φιλανθρωπία του, τον είχαν κάνει ξακουστό. Γενικά ήταν η

στεία. Ο Αγ. Νικόλαος ζήτησε ξανά με θερμή προσευχή και πίστη τη βοήθεια του Θεού και πάλι η θάλασσα γαλήνεψε αμέσως και το πλοίο, αν και ήταν χωρίς πηδάλιο πήρε μόνο του πορεία προς τα Πάταρα και έφτασε εκεί χωρίς να πάθει κανένας τίποτα.

Τα θαύματα αυτά αλλά και άλλα πολλά θαύματα σωτηρίας ναυτικών έγιναν παντού γνωστά, γι' αυτό ο Αγ. Νικόλαος θεωρείται ο προστά-

Από την ομιλία της κ. Χρυσάνθης Μπουζά-Γιαννί. (Φωτό Κ.Δ.Χ.)

επιθυμία να χειροτονηθεί ο Νικόλαος ιερέας και πράγματι έτσι έγινε. Ο θείος του, αδελφός του πατέρα του, Νικόλαος και αυτός, που ήταν αρχιερέας στην πόλη Μύρα κοντά στα Πάταρα τον χειροτόνησε ιερέα.

Με περισσότερο ζήλο τώρα, ο άγιος Νικόλαος, επιδιέχετο στις αγαθοεργίες του. Όπου μόνος, όπου φτώχεια, όπου δυστυχία, ο Αγ. Νικόλαος ήταν εκεί, να βοηθήσει, να παρηγορήσει, ν' ανακουφίσει.

Η μεγάλη αγάπη του για το Χριστό τον ώθησε να πάει να προσκυνήσει τους Αγίους Τόπους, εκεί όπου δίδαξε, θαυματουργήσε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε ο Χριστός.

Ξεκίνησε με πλοίο για την Παλαιστίνη, μαζί με άλλους ταξιδιώτες. Μεσσηπία τους έπιασε μεγάλη τρικυμία και κινδύνευσαν να πνιγούν.

Ο Αγ. Νικόλαος προσευχήθηκε θερμά στο Θεό και του ζήτησε βοήθεια. Αμέσως η θάλασσα γαλήνεψε και με ήρεμο ταξίδι έφτασαν όλοι σώοι στον προορισμό τους.

Ο Αγ. Νικόλαος αφού έμεινε λίγο καιρό στους Αγίους Τόπους πήρε πάλι το πλοίο για να επιστρέψει στην πατρίδα του.

Το θαύμα επαναλήφθηκε, συνάντησαν μεγάλη τρικυμία και το πλοίο με σπασμένο πηδάλιο, ακυβέρνητο, κινδύνευε να καταποντι-

της άγιος των ναυτικών. Δεν υπάρχει ελληνικό πλοίο ή πλεούμενο που να μην έχει την εικόνα του σε περίοπτη θέση.

Δεν υπάρχει νησί, δεν υπάρχει στεριανό λιμάνι, δεν υπάρχει χωριό ή πόλη που να μην έχει εκκλησία ή εξωκλήσι του Αγ. Νικολάου και οι έικόνες του είναι γεμάτες τάματα, συνήθως μικρογραφίες πλοίων.

Όταν γύρισε από τους Αγ. Τόπους ο Αγ. Νικόλαος συνέχισε να χριστιανικό του έργο με ακόμη περισσότερο ζήλο, τα θαύματα δε που έκανε είναι τόσα πολλά που δεν μπορεί κανείς να τ' απαριθμήσει, γι' αυτό καλείται και θαυματουργός.

Εκλέγεται Επίσκοπος Μύρων, αλλά συλλαμβάνεται, φυλακίζεται και βασανίζεται, γιατί οι δύο τότε Ρωμαίοι αυτοκράτορες Διοκλητιανός και Μαξιμιανός υπέγραψαν νέο διάταγμα για σκληρότερο διωγμό των Χριστιανών. Έμεινε στη φυλακή αρκετό καιρό αλλά και από εκεί μέσα βοηθούσε με την πίστη του και την προσευχή του τους κατατρεγμένους χριστιανούς του.

Για καλή του τύχη αυτοκράτορας γίνεται ο Μέγας Κωνσταντίνος, ο πρώτος χριστιανός αυτοκράτορας. Οι φυλακές άνοιξαν για τους χριστιανούς που ελευθερώθηκαν τότε και δοξολογούν το Θεό.

Ο Αγ. Νικόλαος επανήλθε στον

επισκοπικό του θρόνο και ελεύθερα πια ίδρυσε σχολεία, πτωχοκομεία, νοσοκομεία και δεν έπαυσε μέχρι τα βαθιά του γηρατιά να κάνει θαύματα και να βοηθάει κάθε συνάνθρωπό του που βρισκόταν σε ανάγκη.

Κοιμήθηκε στις 6 Δεκεμβρίου του 337 (ή 1330) και το λείψανό του τοποθετήθηκε σε ειδικό τάφο στον ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου στα Μύρα. Ο ναός αυτός υπάρχει και λειτουργεί και σήμερα, ο χρόνος τον σεβάστηκε.

Αντιπροσωπεία από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και πλοίοι από όλη την Ελλάδα σπέρνουν κάθε χρόνο στις 6 Δεκεμβρίου —Κοίμηση του Αγίου— στα Μύρα και παρακολουθούν με κατανύξη τη θεία λειτουργία στη μνήμη του.

Όταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο Αλέξιος Β' Κομνηνός (1180-1183), οι Τούρκοι κατέλαβαν τα Μύρα και από το φόβο μήπως καταστραφούν τα λείψανα του Αγίου Νικολάου, έγινε η ανακομιδή τους από τα Μύρα της Λυκίας στο Μπάρι της Ιταλίας όπου και φυλάσσονται στον εκεί ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου.

Στο Μπάρι της Ιταλίας έφτασαν στις 20 Μαΐου. Για το έτος υπάρχουν διαφορετικές απόψεις.

Την ανακομιδή, λοιπόν, των λειψάνων του Αγίου Νικολάου γιορτάζουμε 20 Μαΐου κάθε χρόνο εδώ στην Βίτσα, στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου. Την ανακομιδή, επίσης, γιορτάζουν την ίδια μέρα και πολλά άλλα χωριά στην Ηπειρο.

Τώρα γεννάται το ερώτημα, γιατί ιδιαίτερα εδώ στην Ηπειρο τιμούμε την ανακομιδή. Η απάντηση είναι ότι υπάρχει παραδοσιακή εκδοχή ότι τα λείψανα του Αγίου Νικολάου πέρασαν από την περιοχή μας κατά τη μεταφορά από τα Μύρα της Λυκίας στο Μπάρι της Ιταλίας. Δεν είναι βέβαιο, έχει όμως κάποια βάση. Υπάρχουν βέβαια και άλλες εκδόσεις.

Θα κλείσω, λέγοντας άλλη μια φορά, αιώνια η μνήμη της Αγγελικής Παπάζονλου που μας συγκίνησε και υδατικές συνθήκες της κοιλάδας του Αώου ποταμού από τη Μηλιά, τη Βάλια Κάλντα, τη Βοβούσα μέχρι και την Κόνιτσα.

3. Στις ευαισθησίες, στη φιλοπατρία, το φιλότιμο και στον αυθόρμητο του ντόπιου πληθυσμού με την εθελοντική συμμετοχή του στις κατασβεστικές των πυρκαγιών, που αποτέλεσαν τον αφορμή και μας έδωσαν το ενδιαφέρον για τη σύνταξη της μελέτης. Η πρόβλεψη ειδικών κινήτρων γι' αυτούς τους ανθρώπους και γι' αυτό το σκοπό, είναι πλέον επιβεβλημένη.

Βασικό βοηθό μας στάθηκε η Διαγχειριστική Μελέτη για τη δεκαετία 1992-2001 Κοινοτικού δόσους Βοβούσας του δασολόγου κ. Κώστα Τσαπρίνη που πρώτος τότε το 1991 επισημάνει τον μέγα κίνδυνο των πυρκαγιών στη την περιοχή μας, πέρασμα για τους γείτονες λαθρομετανάστες.

* Η κ. Χρυσάνθη Μπουζά-Γιαννί γεννήθηκε στο Παλαιχώρι Σαρωνικού και είναι σύζυγος του Δημητρίου Γιαννί από τη Βίτσα. Έχει σπουδάσει Πολιτικές και Νομικές Επιστήμες, είναι συγγραφέας και πρώην Δ/ντρια του Υπ. Εθνικής Οικονομίας.

Ομιλία της κ. Χρυσάνθης Μπουζά-Γιαννί κατά την τέλεση του ετήσιου μνημοσύνου της εορτής της Βίτσας Αγγ. Παπάζονλου, στο εξωκλήσι του Αγίου Νικολάου στα Λιβαδάκια Βίτσας στις 20 Μαΐου 2000.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα δάση καίγονται. Η Ελλάδα και το φυσικό και πολιτιστικό μας κληρονομιά απειλείται. Ευχαριστώ για όλη την προσοχή που δείχνετε και από πρόσφατη επιστολή μου σε τοπική εφημερίδα να παρακολουθήσει για γόνιμο διάλογο στην κοινότητα μου και με επιτόπιες επισημάνσεις στις προτεινόμενες τοποθεσίες, τη συνταχθείσα το 1996 ολοκληρωμένη μελέτη μου «για την προστασία των δασών Βοβούσας και της ευρύτερης περιοχής από τις πυρκαγιές», συνολικού κόστους εφαρμογής 500 εκ. δρχ., την οποία επί τριών συνεχών χρόνων (1996-1997-1998) ως καλόν της μέσω του υπ. Γεωργίας είχαμε υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Ένωση για έγκριση στα πλαίσια του Καν. 2158/92, χωρίς όμως καμιά τύχη, γιατί η κοινότητά μας δεν διέθετε τότε τις απαραίτητες προσπάθειες στα ενδότερα των Βρυξελλών.

ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΒΑΛΙΑ ΚΑΛΝΤΑ ΚΑΙ Ο ΝΤΟΠΙΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Η μελέτη - προσφορά τότε στην κοινότητα μου και εις όσους δήμους, κοινότητες, συνδεδεμένους γεωτεχνικούς, αστικές εταιρείες ή άλλους φορείς αθρόως σήμερα τη χρησιμοποιούν ή επικαλούνται βασικές αρχές της —είχε συνταχθεί με όλες τις οδηγίες και τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από ότι τουλάχιστον γνωρίζω και χωρίς καμιά δόση υπερβολής, στη Βίτσα, στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου. Την ανακομιδή, επίσης, γιορτάζουν την ίδια μέρα και πολλά άλλα χωριά στην Ηπειρο.

1. Στις εμπειρίες από τη συμμετοχή μας στην κατάσβεση της πυρκαγιάς στη Βάλια Κάλντα το καλοκαίρι του 1993, εμπειρίες που καταγράψαμε λίγες μέρες μετά σε τοπική εφημερίδα.
2. Στα δεδομένα της ορεινής Πίνδου και ιδιαίτερα στις εδαφομορφολογικές και υδατικές συνθήκες της κοιλάδας του Αώου ποταμού από τη Μηλιά, τη Βάλια Κάλντα, τη Βοβούσα μέχρι και την Κόνιτσα.
3. Στις ευαισθησίες, στη φιλοπατρία, το φιλότιμο και στον αυθόρμητο του ντόπιου πληθυσμού με την εθελοντική συμμετοχή του στις κατασβεστικές των πυρκαγιών, που αποτέλεσαν τον αφορμή και μας έδωσαν το ενδιαφέρον για τη σύνταξη της μελέτης. Η πρόβλεψη ειδικών κινήτρων γι' αυτούς τους ανθρώπους και γι' αυτό το σκοπό, είναι πλέον επιβεβλημένη.

Βασικό βοηθό μας στάθηκε η Διαγχειριστική Μελέτη για τη δεκαετία 1992-2001 Κοινοτικού δόσους Βοβούσας του δασολόγου κ. Κώστα Τσαπρίνη που πρώτος τότε το 1991 επισημάνει τον μέγα κίνδυνο των πυρκαγιών στη την περιοχή μας, πέρασμα για τους γείτονες λαθρομετανάστες.

ΕΠΙΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΑΕΡΙΑ ΜΕΣΑ
Ενα από τα πλέον εκτεταμένα της μελέτης - πρότασής μας είναι ότι στηρίζεται τόσο στα παραδοσιακά επιγεία μέσα και επιγείους μηχανισμούς (αντλίες νερού - επινώτια ψεκαστήρες νερού - πλαστικές πτυσσόμενες δεξαμενές αποθήκευσης νερού πολλών τόνων από ιπτάμενα ελικόπτερα κ.λ.π.), όσο και στις συνεργαζόμενες επιγείες δυνάμεις (δασικοί και πυροσβεστικοί υπάλληλοι - μόνιμοι κάτο-

χοί Σώματος στις κατασβεστικές των πυρκαγιών στις ορεινές δασικές περιοχές τουλάχιστον. Δεν αρκούν μόνοι καλές προθέσεις.

Άλλο είδος οι πυρκαγιές στο Ευλακαστρο της Κορινθίας και στη Πελοπόννησο, άλλες οι πυρκαγιές των αστικών κέντρων, άλλες στις περιφερειακές πεδιάδες ή ημιορεινές εκτάσεις και τελείως διαφορετικές οι πυρκαγιές στις ορεινές δυσπρόσιτες και ξεκομμένες δασικές περιοχές.

Διαφορετικοί και οι αντίστοιχοι μηχανισμοί αντιμετώπισής τους.

Στην τελευταία κατηγορία των πυρκαγιών, και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες, αποδείχθηκε στην πράξη πως το Πυροσβεστικό Σώμα λόγω της δυσκινησίας των οχημάτων του, της ελλιπέστατης υποδομής σε δασικούς δρόμους και της απειρίας των ανδρών του, δεν έχει την ίδια αποτελεσματικότητα στις δασικές πυρκαγιές που ομολογουμένως έχει στις αστικές πυρκαγιές.

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
Ο Μάκ Αρβούρ δικαίωθηκε ιστορικά όταν συνιστούσε στο Αμερικανικό Επιτελείο να μην εμπλακούν οι Αμερικανοί σε πόλεμο με ασιατικό πεζικό στη ζούγκλα του Βιετ Νάμ.

Για έναν αμερικανό μαχητή στη ζούγκλα χρειάζονταν επτά (7) βοηθητικοί στρατιώτες για την υποστήριξή του.

Για έναν πεζικόριο διενναμέζο αρκούσαν το σκεπιδό του, μια χούφτα ρύζι, λίγες ακριδές και λίγα αγρια χόρτα.

Προστασία των δασών Βοβούσας και της ευρύτερης περιοχής της κοιλάδας του Αώου ποταμού από τις πυρκαγιές Μελέτη - Προτάσεις

χρόνια στις πυρκαγιές.

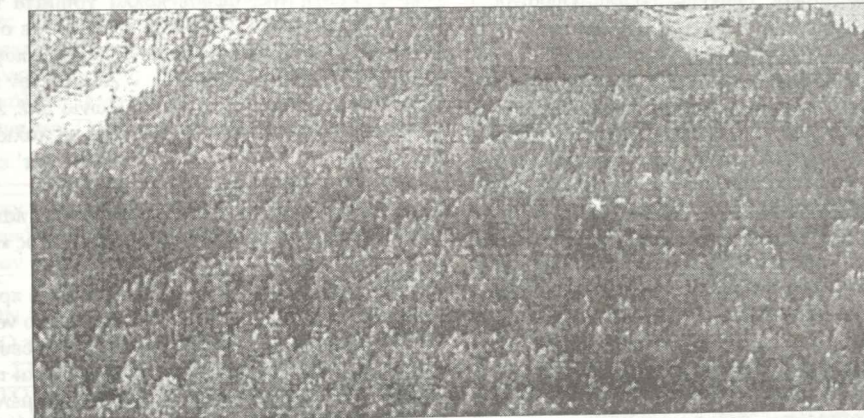
Έδρα η Βοβούσα, λόγω γεωγραφικής θέσης.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΙΛΟΤΟΣ

Το όλο έργο, πρωτοποριακό για τα ελληνικά δεδομένα, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και ως Πρόγραμμα ΠΙΛΟΤΟΣ και για άλλες παρόμοιες δασικές περιοχές του νομού ή και άλλων περιοχών της χώρας με παρόμοιες εδαφομορφολογικές και υδατικές συνθήκες.

ΟΙ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΩΓΩΝΙ

Είναι αδιανόητο να καίγονται τα δάση στην κοιλάδα του Αώου ποταμού και τα νερά του αχρησιμοποίητα να ρέουν αφθόνως στα ποδάρια μας.

«καθώς τα περισσότερα που σκορπούν οι ναυαγοί στην τύχη....»

Αδιανόητο.

Δεν θα καίγονταν καν φέτος το καλοκαίρι τα δέκα χιλιάδες στρέμματα δάσους στο «Μπαϊτάνι» της κοινότητας Περιβολίου Γρεβενών κοντά στη Βοβούσα και τη Βάλια Κάλντα, ούτε ίσως και τα μέσα δάση της κοιλάδας του Αώου ποταμού (Παλιοσέλι, Ελεύθερο, Δίστρατο και Λαίστα), εάν στοιχειωδώς εφαρμόζονταν οι βασικές αρχές της μελέτης μας. Το Μπαϊτάνι χάθηκε αβοήθητο μπρος στα μάτια μας.

Το ίδιο ισχύει και για το Πωγωνί, που επί δύο βδομάδες η φωτιά σιγόκαιε. Χρόνος αρκετός για την καταστολή των πυρκαγιών, δεν έχει την ίδια αποτελεσματικότητα στις δασικές πυρκαγιές που ομολογουμένως έχει στις αστικές πυρκαγιές.

Να μην οδονόμαστε εκ των υστέρων —όλοι και ο καθένας για τους δικούς του λόγους— επί των αποκαίτων των ερειπίων των πυρκαγιών του Πωγωνίου, του Δίστρατου και της Λαίστας. Αυτοκριτική και σοβαρότητα. Όλοι συνυπεύθυνοι.

ΕΠΙΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΝΑΕΡΙΑ ΜΕΣΑ

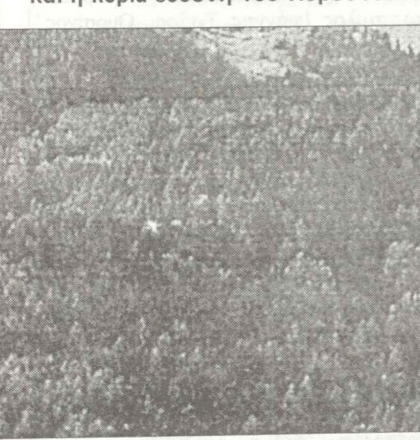
Ενα από τα πλέον εκτεταμένα της μελέτης - πρότασής μας είναι ότι στηρίζεται τόσο στα παραδοσιακά επιγεία μέσα και επιγείους μηχανισμούς (αντλίες νερού - επινώτια ψεκαστήρες νερού - πλαστικές πτυσσόμενες δεξαμενές αποθήκευσης νερού πολλών τόνων από ιπτάμενα ελικόπτερα κ.λ.π.), όσο και στις συνεργαζόμενες επιγείες δυνάμεις (δασικοί και πυροσβεστικοί υπάλληλοι - μόνιμοι κάτο-

χοί - ΟΤΑ - οικολόγοι - εθελοντές δασοφυλάκες) με ευαισθησίες και πλούσια εμπειρία στις κατασβεστικές των πυρκαγιών.

Οι επιγείες δυνάμεις και τα επιγεία μέσα, συμπληρώνουν το έργο και την αποτελεσματικότητα των εναέριων μέσων (ελικοπτήρων - αεροπλάνων) ή και αμβλύων της όποιες αδυναμίες τους. Και είναι πάρα πολλές.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ - ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ

Όλως καλοπροαίρετα, για το γενικότερο καλό και με τον οφειλόμενο σεβασμό προς το Πυροσβεστικό Σώμα και το προσωπικό του, ευθαρσώς ισχυρίζομαι πως θα πρέπει να επανεξετασθεί εκ μέρους της Πολιτείας ο ρόλος και η κύρια ευθύνη του Πυροσβεστικού Σώματος στις πυρκαγιές.

«καθώς τα περισσότερα που σκορπούν οι ναυαγοί στην τύχη....»

Ενός Σώματος στις κατασβεστικές των πυρκαγιών στις ορεινές δασικές περιοχές τουλάχιστον. Δεν αρκούν μόνοι καλές προθέσεις.

Άλλο είδος οι πυρκαγιές στο Ευλακαστρο της Κορινθίας και στη Πελοπόννησο, άλλες οι πυρκαγιές των αστικών κέντρων, άλλες στις περιφερειακές πεδιάδες ή ημιορεινές εκτάσεις και τελείως διαφορετικές οι πυρκαγιές στις ορεινές δυσπρόσιτες και ξεκομμένες δασικές περιοχές.

Διαφορετικοί και οι αντίστοιχοι μηχανισμοί αντιμετώπισής τους.

Στην τελευταία κατηγορία των πυρκαγιών, και παρά τις φιλότιμες προσπάθειες, αποδείχθηκε στην πράξη πως το Πυροσβεστικό Σώμα λόγω της δυσκινησίας των οχημάτων του, της ελλιπέστατης υποδομής σε δασικούς δρόμους και της απειρίας των ανδρών του, δεν έχει την ίδια αποτελεσματικότητα στις δασικές πυρκαγιές που ομολογουμένως έχει στις αστικές πυρκαγιές.

ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ο Μάκ Αρβούρ δικαίωθηκε ιστορικά όταν συνιστούσε στο Αμερικανικό Επιτελείο να μην εμπλακούν οι Αμερικανοί σε πόλεμο με ασιατικό πεζικό στη ζούγκλα του Βιετ Νάμ.

Για έναν αμερικανό μαχητή στη ζούγκλα χρειάζονταν επτά (7) βοηθητικοί στρατιώτες για την υποστήριξή του.

Για έναν πεζικόριο διενναμέζο αρκούσαν το σκεπιδό του, μια χούφτα ρύζι, λίγες ακριδές και λίγα αγρια χόρτα.

από τη ζούγκλα.

Το αποτέλεσμα γνωστό: Η υπερπολύπληξη και η μέση του Αμερικανικού Έθνους βούλιαξαν στα έλη του και τη ζούγκλα του Βιετ Νάμ.

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ Η ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑΣΒΕΣΗΣ - ΟΤΑ - ΔΑΣΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Είναι σαφές τι εννοούμε με το παραπάνω παράδειγμα, όταν κάθε καλοκαίρι δοκιμάζεται το κύρος και η αποτελεσματικότητα της Πυροσβεστικής, και η ετοιμότητα και η φυσική αντοχή των ανδρών της.

Η υπερεκτίμηση των εναέριων μέσων και των δυνατοτήτων της Πυροσβεστικής, και η σκόπιμη (:) υποτίμηση και η υποβάθμιση του ρόλου των άλλων επιγείων μέσων και του ανθρώπινου παράγοντα, είναι θέματα σοβαρά και εξεταστά.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΗΘΟΣ

Στις κατασβεστικές των πυρκαγιών όλοι χωράνε: Και το Πυροσβεστικό Σώμα με το προσωπικό του. Και τα εναέρια και επίγεια μέσα. Και οι Δασικές Υπηρεσίες με τους υπαλλήλους τους. Και οι δήμοι και οι κοινότητες. Και οι ντόπιοι κάτοικοι. Και οι εθελοντές. Όλοι.

Ο καθείς και τα όπλα του και στην κατάλληλη θέση του. Με συντονισμό προσπαθειών και αλληλοσυμπληρώσεις. Κοινός ο σκοπός. Όχι διαφορές και συγκρούσεις. Όχι φέιστες και τέτοια. Οι πυρκαγιές δεν αντιμετωπίζονται με έδρα και τηλεοπτικά σόου, όπου πολλοί οι συσχετιζόμενοι αλλά ελάχιστοι οι σκεπτόμενοι, κάτοχοι του αντικειμένου. Ούτε αντιμετωπίζονται με βολικές και υπερβολικές ανακοινώσεις (όλα μέλι γάλα), με εκδρομές και ... παιδικές κατασκηνώσεις. Ουσία, συνεργασία και μόχθος. Ξεκάθαρα πράγματα.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΟΤΑ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Η γενναία χρηματοδότηση των δήμων και κοινοτήτων στα πλαίσια του 3ου Κ.Π.Σ., των Πρωτοβουλιών (INTERREG II κ.λπ.) του Καν. 2158/92, και άλλων Προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έργα δασικής υποδομής και προμήθειες δασικού εξοπλισμού δασοπροστασίας (αναγράφονται στη μελέτη - πρότασή μας), καθώς και ειδικά κίνητρα στον ντόπιο πληθυσμό που εθελοντικά λαβαίνει μέρος στις κατασβεστικές των πυρκαγιών, είναι απολύτως επιβεβλημένη.

Επιβεβλημένη, γιατί, όπως και το 1996 διατυπώσαμε στην προμετωπίδα - πλαίσιο της μελέτης μας, καμιά μακροπρόθεσμη ανάπτυξη δεν θα πετύχει στην περιοχή, εάν προηγουμένως δεν εξασφαλιστεί η οργανωμένη αντιπυρική προστασία των δασών της.

Σήμερα, τέσσερα χρόνια μετά, πήγαμε ένα βήμα μπροστά η δέκα βήματα πίσω;

Οραμα, φαντασία και τόλμη χρειάζεται.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΔΗΜΟΥ
Γεωπόνος - Φιλόλογος
Γραφιστής Αρχιολογίας
π. Πρόεδρος Βοβούσας

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΒΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙΟΥ

του Στάθη Βασδέκη

9 ^ο -4 ^ο π. Χ αιώνα	Στη θέση 'Γεντίσαρη' ανάμεσα από τη Βίτσα και το Μονοδέντρι, μετά από αρχαιολογική έρευνα και ανασκαφή, ήρθε στο φως, ένας μικρός κτηνοτροφικός οικισμός με δύο νεκροταφεία που χρονολογούνται από το τέλος του 9 ^{ου} αιώνα π. Χ μέχρι το τέλος του 4 ^{ου} αιώνα π. Χ. Στον οικισμό βρέθηκαν αρχαία λείψανα κτισμάτων των γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων. Σπίτια κτισμένα με πέτρες, ξύλα, κλαδιά και άχυρα, με δάπεδο από χόμα ή πλάκες, τζάκια για θέρμανση και παρασκευή φαγητού και πιθάρια για αποθήκευση νερού και τροφής. Στο νότιο νεκροταφείο βρέθηκαν 141 τάφοι, ενώ στο βόρειο 43 τάφοι. Στους τάφους βρέθηκαν πάρα πολλά κτερίσματα, αγγεία, όπλα και κοσμήματα, τα οποία εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων. Το όνομα της Μολοσσικής αυτής Κώμης δεν είναι γνωστό, τα παλαιά όμως ερείπια των σπιτιών σε συνδυασμό με τα σχετικά πλούσια κτερίσματα των τάφων, αποτελούν πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τη ζωή, το πολιτιστικό επίπεδο και τα έθιμα των κτηνοτρόφων Μολοσσών επί πέντε αιώνες. Εξ άλλου είναι και ο αρχαιότερος οικισμός που ανακαλύφθηκε στην Ήπειρο.	1554	Μετατροπή της Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου της Κάτω Βίτσας σε ενοριακή εκκλησία. Σε παλιό έντυπο Ευαγγέλιο σημειώνονται τα εξής: «Αφιερώθη το παρόν θείον και ιερόν Ευαγγέλιον, εν τη εις την Βεζήτσαν αγία μονή της πανυπεράγνου και κυρίας ημών Θεοτόκου, παρά του ιερευσίν ευλαβεστάτου ιερέος Π(α)πα κυ(ρίου) Δημητρίου του πρωτοπαια, δια μνημόσυνον αιώνιον αυτού, και των μακαρίων αυτού γεννητόρων και είς βουληθείη αφελείν και αποξενώσει τούτο εκ της ειρμένης μονής, εχέτω τας αρχάς των Γ' Ι' και Η' Θεοφύρων Π(α)τέρων των εν Νικαία συναθροισθέντων και την Παναγίαν Θεοτόκον αντίδικον, εν των νυν αιώνι και εν τω μέλλοντι. Αφιερώθη επί έτους ζξβ' + κατά μήνα Φεβρουάριον»
Ι Δ' αιώνα	Κατά τον ιστορικό Ιωάννη Λαμπρίδη η Βεζήτζα, διαιρημένη σε τρεις μαχαλάδες, κατέχει από την Ι Δ' εκατονταετηρίδα την ίδια με σήμερα θέση.	1558	Ανακαίνιση του Αγίου Γεωργίου Μονοδεντρίου από τους απογόνους της οικογενείας των Θερειανών, κατά την παράδοση Κωνσταντίνου του Πρωτοπρεσβύτερου <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1361	Πρώτη ιστορική αναφορά με το όνομα 'Βεΐτσα' Σε χρυσόβουλλο που εκδόθηκε το 1361 από το Δεσπότη Συμεών τον Παλαιολόγο τον Σέρβο αναφέρεται ότι "...τα χωριά Άνω Σουδενά, Τσερβάρνι και Βεΐτσα ενέμετο ο Μέγας Κοντόσταυλος Ιωάννης Τσάφας Ουρόνιος, άνδρας βαθκτήμονας και επίσημος	1580	Αρπαγή από την Άνω Βίτσα του Ασλάν Πασά του Α' μετέπειτα διοικητή των Ιωαννίνων, κατά το παιδομάζωμα του 1580 από τους Τούρκους. Κατά την παράδοση ο Ασλάν Πασάς ο Α' καταγόταν από το Μεσίο Μαχαλά της Βεΐτσας από την οικογένεια της Μούνιας, της οποίας το σπίτι αφού ερήμωσε το αγόρασε από τους κληρονόμους στις αρχές του 19 ^{ου} αιώνα, ο Κυράτης. Μετά από πολλά χρόνια μετά την αρπαγή του ο Ασλάν Πασάς επέστρεψε στο πατρικό του σπίτι, αναγνώρισε τη γριά μητέρα του, πήρε την ευχή της, άφησε πολλά χρήματα και έχτισε φεγγοντας ένα πηγάδι 'του Αρχόντου' (το οποίο κατέστρεψε ο δημοσικός δρόμος) και κάποια εκκλησία. Στη Βίτσα παλιότερα λεγόταν οι παρακάτω στοίχοι για το γεγονός: Άλλοτε τον παλιό καιρό Ζώνιο μπε, Ζώνιο μπε, Και το παλιό ζαμάνι Σείδω μετ' εμέ. Πιάνουν παπάδες και κρεμάν Γερόντους και σκιεντζέβουν. Τότε στο πρώτο μάζωμα Πήραν το νοικοκύρη Και στο δεύτερομάζωμα Πήραν και το Παιδί μου.
Αρχές Ι Ε' αιώνα	Στις αρχές του Ι Ε' αιώνα έγινε μετεγκατάσταση αρκετών τιμαριούχων από το χωριό Βαστανιά (παλιός οικισμός κοντά στα Τσερβαριώτικα καλύβια ο οποίος διαλύθηκε από τις συχνές επιδρομές των Τούρκων) στο Μονοδέντρι. Την αρχή της μετεγκατάστασης έκανε κάποιος από την οικογένεια των αρχόντων Θερειανών, ο οποίος μετοίκησε στη Μονή του Προφήτη Ηλία, για χάρη του καλού κλίματος. Στη συνέχεια μετά τον ερχομό και άλλων, εγκαταστάθηκαν στο Μονοδέντρι, όπου και έμειναν μόνιμα. Οι αρχόντες από τη Βαστανιά, οι γαιοκτήμονες δηλαδή του χωριού ή μέρους αυτού, των οποίων προεξήρχε η οικογένεια του Θερειανού, διατήρησαν τις ιδιοκτησίες στη Βαστανιά για 250 χρόνια. Μετά τις αντάλλαγες με τους Τσερβαριώτες, αντί των κτημάτων βόρεια του Προφήτη Ηλία στη θέση 'Στούρος' και 'Ραμνά', αφιερώνοντας και μέρος αυτών στη Μονή του Προφήτη Ηλία	1598	"Ευρεθι εν χωρηω Βεζήτζα εν μονής της ηπεραγας ηπεράγνου δεσπινής ημών. Και προς ελθον δι ημας Ιωάννης Φανάς και θερηανός ο αδελφός αυτού και εδωσαν άσπρα βρήσκοντα της Παναγίας τω κεφάλυν του να βρησκετε εις τον αιώνα και ει της τα ζημιωση τι ανάθεμα κληρονομήση επι έτους ζ ρ σ' μιν Αυγουστο εις ιε' " Από παλιό Ευαγγέλιο Κώδικα
1412	Ανέγερση της Ιεράς Μονής Αγίας Παρασκευής. «Ανηγέρθη και ανιστορήθη ο ναός ούτος της Αγίας μεγαλομάρτυρος και τροπαιούχου Παρασκευής δι' εξόδων και πληρώσεως του ευγενεστάτου Κυρίου Μιχαήλ Βωπιβόντα του Θερειανού και της γενναίας αδελφότητος αυτού και πάντων όλων των Βεζήτζινών κληρονόμων κτητόρων και μεζιώνων επί της Βασιλείας του πανυψηλοτάτου δεσπότη ημών Καρόλου του Δουκός εν έτει (Γ Κ') από κτίσεως κόσμου παρεδρευόντος εντίμου Ημανουήλ Ιερέως του Φειγγόρου» Από επιγραφή στο νάρθηκα της Μονής η οποία καταστράφηκε και έχει αντικατασταθεί	1598	Κατά την Ι Ζ' εκατονταετηρίδα από τους τρεις μαχαλάδες της Βεΐτσας ο Άνω μαχαλάς άρχισε να καλείται μόνο Μονοδέντρι ή Μαναδέντρι, οι δε άλλοι παραλείποντας τα ονόματα των Αγίων καλούνται απλώς Μεσούς Μαχαλάς και Κάτω Μαχαλάς. Ο Μεσός δε Μαχαλάς λεγόταν και Βίτσας.
1431	Σε ένα έγγραφο "Το χρονικό της Βοτσάς" όπως ονομάζεται, αναφέρεται ότι μεταξύ των χωριών που φέρονται με το όνομα Βοϊνίκο και οι κάτοικοι Βοϊνικήδες (στρατεύσιμοι) ανήκει και η Βεΐτσα. Υποτάχθηκε δε κατά την άλωση των Ιωαννίνων στο Σενάν Πασά. Η Βεΐτζα έστειλε στην Κωνσταντινούπολη 13 Βοϊνικήδες και 700 άσπρα, σε σύνολο 14 χωριών του Κεντρικού Ζαγορίου τα οποία έστειλαν Βοϊνικήδες: 327 άτομα και Χρήματα: 16.730 άσπρα Οι Βοϊνικήδες ήταν άντρες που στέλνονταν στην Κωνσταντινούπολη, από κάθε οικογένεια η οποία δεν πλήρωνε φόρους και χρησίμευαν σε κάποιες ταπεινότερες υπηρεσίες του τουρκικού στρατού, όπως στα υλοτομία για την παρασκευή καύσιμης ύλης στα παλάτια ή για τα κυνήγια των Σουλτάνων. <i>Χρονολογία της Ηπείρου, Παναγιώτης Αραβαντινός Α.Α.Β 1856</i>	1598	Μετοίκηση στην Ιθάκη κάποιων οικογενειών από τους τρεις μαχαλάδες της Βεζήτζας, οι οποίοι δημιούργησαν συνοικία με το όνομα 'Πεταλάτες' και ενορία με δικό της ιερέα.
Μέσα Ι ΣΤ' αιώνα	Γύρω από τους μαχαλάδες της Βεζήτζας υπήρχαν και τρεις μικρότεροι οικισμοί στις θέσεις Άγιος Ιωάννης (Κορνίσι), Άγιος Νικόλαος (Λειβαδάκια) και Άγιος Αθανάσιος, οι οποίοι διαλύθηκαν και οι κάτοικοι προσχώρησαν στο χωριό Βεζήτζα. Κατά την παράδοση στους μεν κατοίκους του Άνω Μαχαλά (Μονοδέντρι) προσχώρησαν οι κάτοικοι του οικισμού που βρισκόταν κοντά στον Άγιο Ιωάννη (Κορνίσι), στο Μεσίο Μαχαλά (Άνω Βίτσα) προσχώρησαν οι κάτοικοι του οικισμού κοντά στον Άγιο Νικόλαο (Λειβαδάκια), ενώ στον Κάτω Μαχαλά προσχώρησαν οι κάτοικοι του οικισμού κοντά στον Άγιο Αθανάσιο. *Ανεπανορθώτους το Ζαγόριον εδοκίμασε καταδυναστείας και εκ διελάσεως ατάκτων σιφών, πολυμήρου διαμονής αυτών και αγγαριών προς μεταφοράν αυτών τε και αποσκευών των μάλιστα δε κατά την εθνικήν εξανάστασιν. Διά την συχνήν των τοιούτων σιφών διάβασιν μέχρι προ τινων δεκαετηρίδων δια της οδού «Λειβαδακίων» και την διαμονήν αυτών εις τα παρακείμενα ταύτης χωριά «Αγ. Ιωάννης εις Κορνήσια, Αγ. Νικόλαος εις Λειβαδίκια και Αγ. Αθανάσιος» εκεί που, οι μεν κάτοικοι αυτών περί τα μέσα του Ι ΣΤ' αιώνος μετανάστευσαν εις τας τρεις ενορίας Βίτσης, η δε οδός αυτή καλείται μέχρι του νυν Τουρκοδρόμια". <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i> "...και εις τους συνοικισμούς Άνω και Κάτω Βίτσης μετώκησαν οικογένειες εξ άλλων χωριών όπως από το Δεμάτι και Ελάτην (Μπουλτσι) ως και εκ των σωζωμένων ονομάτων των οικογενειών τούτων εξάγεται (Δεματαίοι και Μπουλτζαταίοι)" <i>Ιστορική μονογραφία περί της εν Ηπείρω χώρας Βεζήτζης' Νικολαΐδη Ιωάννη Ιωάννινα 1939</i>	1598	Ο Στέφανος Μπαζάκας από την Άνω Βίτσα και ο Νικόλαος Σάρρος από την Κάτω Βίτσα ίδρυσαν στη Βενετία το ομώνυμο ξεκουστό τυπογραφείο, το οποίο άκμασε για δύο αιώνες εκδίδοντας πολλά βιβλία. 1600 Ο Ασλάν πασάς ο Α' γίνεται διοικητής των Ιωαννίνων
		1600-1625	Μετατροπή της Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας σε ενοριακή εκκλησία <i>Ιστορική μονογραφία περί της εν Ηπείρω χώρας Βεζήτζης' Νικολαΐδη Ιωάννη Ιωάννινα 1939</i>
		1618-1623	Απόγονοι της οικογένειας των Θερειανών από τη Βαστανιά, οι οποίοι κατοικούν στο Μονοδέντρι, χρηματοδοτούν την αγιογράφηση της Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Τσερβάρνι και του Αγίου Νικολάου στη Βαστανιά
		1620-1635	Ο Μιχαήλ Θερειανός διατηρεί 6.000 ζωντανά στο Μονοδέντρι
		1619	Κατασκευή Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Άνω Βίτσας Από σωζόμενη επιγραφή στο υπέρθυρο προς το ρυακείο του Ναού «+ ανηγερθη ε βαθρον εκαιεργήθη και ανιστωριθει ο θεός ούτος και πανσεπτος ναός του εναγιοις πατρός ημών Νικολάου του θαυματουργού δια συνδρομής δαπάνης κόπων ται και εξόδων δέ όλωνων γεγονεν χωρας Βεζή αρχιερατευνόντος τού Πανιερωτάτου μητροπολίτου Κυρίου Νεοφύτου ιστορηθί δέ και δια χειρος Μιχαήλ ζωγράφου ελαχίστου και αμαρτωλού εν τούτου (Καστοριάς) εγραφ έτους ζρκε'". Ετελειωθη κατά μήνα Σεπτεμβριον στις 25»
		1620	Κατασκευή Ιερού Ναού Αγίου Μηνά στο Μονοδέντρι Από επιγραφή στο υπέρθυρο της βόρειας θύρας του κυρίως Ναού «υπό χειρός Μιχαήλ ζωγράφου μετά του υιού Κωνσταντίνου εκ κόμης Λιντοπίου ελαχίστου και αμαρτωλού. Ετελειωθή κατά μήνα Νοέμβριον εις τους δ. έγραφα επί έτους ΖΡΚΗ' (1620)»
		1625	Κατασκευή του τέμπλου του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Άνω Βίτσας. Από επιγραφή σε εικόνα του Βαπτιστή Ιωάννη <i>Ιστορική μονογραφία περί της εν Ηπείρω χώρας Βεζήτζης' Νικολαΐδη Ιωάννη Ιωάννινα 1939</i>

1635	«Το παρόν θείον και ιερόν ευαγγέλιον ηγοράσθην εσταχόθην και εκοσμήθην παρ' εμού Γεωργίου Λέκα, και μέγα ποστέλλικου του εξ Ιωαννίνων» εκ χώρας Βεζήτζας και αφιέρωσα αυτό, εν τω ναό της υπεραγίας Θεοτόκου, εν τη αυτή χώρα Βεζήτζα, διά μνημόσυνον εμόν και των γονέων των ημετέρων. και οι αναγιγνώσκοντες και λειτουργούντες εύχσθε υπέρ ημών. όστις δ' αν βουληθεί συλλήσai αυτό εκ των ειρημένου ναού εχέτω τας άρας των τ ι ή θεοφύρων Π(α)τέρων και την Παναγίαν αντίδικον εν έτει της θεογονίας αχς'». Από Ευαγγελικό κώδικα της εκκλησίας Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας Από αφιέρωση στον ίδιο Ευαγγελικό Κώδικα και στην πλάκα της πρώτης πανακίας: «Τούτου θειον και ιερων Ευαγγελιον υπαρχει του Κυρου Γεωργιου Ποστέλλικου και το αφιερωσα εις Παναγια εις Βεζήτζα αχς'»	Τέλη Ι Ζ' αιώνα	'Καθ' όλας τας αρχαιότερας επιγραφάς η Βεΐτσα εκαλείτο Βεζΐτσα μέχρι περίπου του τέλους της 17 ^{ης} εκατονταετηρίδος, ότε αφαιρεθέντος του εν τω μέσω ζ διά την παρ' Ηπειρώταις κατάχρησιν της συγκοπής, κατήντησε να γράφεται μεν Βεΐτσα να προφέρηται δε Βίτσα ή Βίτσας ένεκα της εις τρία διαφρέσεως αυτής' <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1635	Από το χρονικό της Βοτσάς "...ο αριθμός των αποστελλομένων μετά σημαίων αναπεπταμένων και ποικίλων ασμάτων εις Κωνσταντινούπολιν πρό της 23 Απριλίου Βοϊνικίδων ανήγχετο εις 822 εκ των οποίων 17 εκ Βεζήτζης"	Τέλη Ι Ζ' αιώνα	Εκτός από τους εμπορους στη Ρωσία στα τέλη του Ι Ζ' αιώνα πολλοί Ζαγορίσιοι βρίσκονται στη Βλαχία και Μολδαβία περισσότεροι όμως στην Αυστρία, Ουγγαρία, Γερμανία, Ολλανδία και πολλοί στην Κωνσταντινούπολη και μάλιστα από τη Βίτσα. <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	18 ^ο αιώνα	Κατά τους πρώτους αιώνες της κατακτησεως από τους Τούρκους στο Ζαγόρι άκμαζαν τα χωριά Άγιος Μηνάς, το Πάπικο, η Λιτοβιάνισα και το Μονοδέντρι, κατά τον 18 ^ο αιώνα ακμάζουν τα χωριά Σκαμνέλι, Βραδέο, Νεγάδες και οι τρεις ενορίες Βίτσης. Επίσης τα χωριά αυτά του Ζαγορίου μαζί με τα χωριά Κουκούλι, Μανασσή, Καλωτά και Λιασκοβέτς άκμαζαν και επί των ημερών του Αλή Πασά
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	18 ^ο αιώνα	Μεταξύ των εισελθόντων Ζαγορίσιων στις αυτοκρατορικές υπηρεσίες και προαχθέντων μνημονεύεται και κάποιος Νικόλαος Γιαπαντζής από τη Βεζήτσα ο οποίος έγινε και Βοϊνák Μπέυς (σταβλάρχης) και κατοικούσε στη συνοικία της Ανδριανουπόλεως <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1719	Κατασκευή πηγαδιού στη θέση 'Καινουργίος δρόμος' από κάποιο Ιωαννίκιο, μοναχό της Μονής του Προφήτη Ηλία. Το πηγάδι που βρίσκεται κοντά στη Μονή κατασκεύασε με δικές του δαπάνες κάποιος Μπατάς και δύο άλλα που βρισκόταν πάνω από τη λούτσα 'της Μπάκαινας' τα κατασκεύασε ο Δημήτριος Κόνιαρης. Τις δε λούτσες τις κατασκεύαζαν: κάποιο Μπάκαινα κατασκεύασε την ομώνυμη λούτσα, ενώ τη λούτσα στη θέση 'Μταμπούτσικα' την κατασκεύασε ο Γερόθεος Βούλγαρος το γένος, περίφημος αρχιτέκτονας της εποχής εκείνης. Επίσης η οικογένεια των Μισαίων δώρισε χωράφι στο βουνό και κατασκεύασε λούτσα δαπανώντας 2.000 γρόσια
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1720	Αποπεράτωση του Τρούλου του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου Κάτω Βίτσας, όπως αυτό φαίνεται σε επιγραφή στο εξωτερικό της βόρειας πλευράς του
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1720	Γράμμα του 'Ποστελνίκου' Γεωργίου Λέκα (Κάτω Βίτσα) για νοίκια από κτήματα που είχε ο παππούς του στην πόλη στις 4 Οκτωβρίου 1720 <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1723	«Επί το έτος 1723 εν μηνί Απριλίου 25 εχώνησε και εχύλισε τα' μπέλια και εις τας 2 του Μαΐου έρριξε χαλάζι. Ο γράψας Σερραφείμ ιερομόναχος Βλάχος» Από έντυπο βιβλίο της Μονής Αγίας Παρασκευής
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1728	Επισκεπή ολόκληρου του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας «Ανηγέρθη εκ βαράθρων και ανεστορήθη ο θεός, ούτος και πάνσεπτος ναός της Κοιμήσεως της υπεραγίας ημών Θεοτόκου δι' εξόδων και συνδρομής των ευγενεστάτων αρχόντων της αυτής χώρας: Μίσου, Κωνσταντίνου, Εζάρχου, Μιχογερολάζου, Θεοδώρου, Θεοδοροθέρου αρχιερατευνόντος Ιωαννίνων κυρίου Ιεροθέου εν έτει αψηκ' εφημερεύοντος κυρ Παπαδήμου και Παπαπάντος. Ετελειωθή Φεβρουαρίου κ'» Επιγραφή στο δυτικό τοίχο του ναού (έχει καταστραφεί) <i>Παλαιολογικός έρωας Δημητρίου Σάρρου</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1730	«Στις 1730 εκάμω βροχοχώρα» Από μηνιαίο έντυπο μηνός Ιουλίου εκκλησίας Ταξαρχών Άνω Βίτσας
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1733	Ο Ραφαήλ Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως χάρισε στη Μονή του Προφήτη Ηλία μέρος του λειψάνου του Αγίου Σώζοντος και το χωράφι του 'Επισκόπου' στο βουνό. Από την ήκη των ιερών Λειψάνων «Λείνανον του Αγίου Σώζοντος όπερ κατά το 1733 Δεκεμβρίου 20 αφιερώθη παρά Ραφαήλ Επισκόπου Δρυϊνουπόλεως και Αργυροκάστρου εν τω μοναστηρίω του Προφήτου Ηλιού εκ κόμης Βεΐτζα.» <i>Παλαιολογικός έρωας Δημητρίου Σάρρου</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1733	Ανιστορήθη ο τρούλος του Αγίου Μηνά στο Μονοδέντρι από τον ευκατερίδη Μιχαήλ Κων. Μίσιο, γονο της οικογένειας των Μισαίων. <i>Ζαγορικά Ιωάννης Λαμπρίδης Αθήνα 1870</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1734	Κατασκευή του τρούλου του Ιερού Ναού Αγίου Μηνά «Ανηγέρθη εκ βαράθρων και ανιστορήθη η τρούλκι αυτή δια συνδρομής του ευγενεστάτου αρχοντος Κυρίου Ιεροθέου εφημερεύοντος Δημητρίου και Σπύλου των ιερών εν έτει σωτηρίω 1734 Α.Π.ΔΑ' εν μηνί Μαΐω» Από επιγραφή προς τη δυτική είσοδο του Ναού. Η επιγραφή δεν διασώζεται σήμερα. <i>Παλαιολογικός έρωας Δημητρίου Σάρρου</i>
1635	Ανέγερση του καθολικού της Μονής Προφήτη Ηλία, μετά από την έλευση των αρχόντων από τη Βαστανιά Επιγραφή από κατάστιχο της Μονής «Κατάστιχον του Ιερού Μοναστηριού του Προφήτου Ηλιού Βεΐτζης εν έτει 1632.....»	1735	Ο Μιχαήλ Μίσιος ο οποίος διατέλεσε Γενικός Προεστός Ζαγορίου, ήταν απόγονος του Μιχαήλ Βοεβόδα του Θερειανού κτηνάρ της μονής Αγίας Παρασκευής. Η οικογένεια άλλαξε το επώνυμό της σε Μίσιος κατά την εποχή του Μιχαήλ εγγονού του Μιχαήλ Βοεβόδα. Στις 9 Μαΐου του 1735 ημέρα Πέμπτη της Αναλήψεως έπεσε κεραυνός στο Ζαγόρι και ο Μιχαήλ Μίσιος ξεκίνησε να πάει στην Κωνσταντινούπολη, για να συνέχισι ο Μιχαήλ Μίσιος ξεκίνησε να πάει στην Κωνσταντινούπολη, για να παραπονεθεί για τα δεινά που περνούσε το Ζαγόρι από τον Χατζή Πασά. Αυτός όμως μαθαίνοντας το σκοπό έστειλε και τον δολοφόντησαν στο στενό του Τίρνβαου μαζί με ένα Μισαοβίτη. Εκεί έμεινε άταφος πέντε ημέρες πριν τον βρουν οι τον θάψουν οι Κόνιαροι. Άφησε δε τρία παιδιά το Στέφανο, το Γεώργιο και τον Αλέξιο. Ο γιος του Μιχαήλ Μίσιο Στέφανος ξετινέτιτκε στη Βλαχία. Εκεί μετά από λίγο καιρό χρίστηκε με τον τίτλο του 'Σπαθαρίου' και παντρεύτηκε με γυναίκα καταγόμενη από τον οίκο του Μαυροκορδάτου.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Μαρτυρίες του '40

1. Το Δεκαπενταύγουστο του 1940 τορπιλλίστηκε από Ιταλικό Υποβρύχιο στο λιμάνι της ΤΗΝΟΥ το πολεμικό πλοίο ΕΛΛΗ. Εκεί είχε πάει για τον εορτασμό της Μεγαλόχαρης.

Ταυτόχρονα άρχισαν να μετακινούνται και να συγκεντρώνονται ιταλικά στρατεύματα στα Ελληνο-Αλβανικά σύνορα.

Οι ενέργειες αυτές φανέρωναν τις εχθρικές διαθέσεις απέναντι της ΕΛΛΑΔΟΣ.

Το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ για να προστατεύσει την ακεραιότητα της πατρίδας, επιστράτευσε την VIII Μεραρχία που φύλαγε τα σύνορα ΕΛΛΑΔΟΣ-ΑΛΒΑΝΙΑΣ. Ταυτόχρονα άρχισε να την ενισχύει με επιπρόσθετες Μονάδες για να μπορέσει να αντισταθεί σε περίπτωση εχθρικής επιθέσεως.

2. Εγώ θα αναφερθώ σε δύο Μονάδες οι οποίες είχαν εξοπλισθεί με καινούργια Μηχανήματα που είχαν παραληφθεί από τη Γερμανία με τη δική μου συμμετοχή.

3. Η πρώτη Μονάδα ήταν ένας λόχος Μηχανικού με μηχανήματα παρακολούθησης όλων των ραδιοεπικοινωνιών των ιταλικών ενόπλων δυνάμεων.

Είχε ειδικούς δέκτες οι οποίοι εκάλυπταν όλο το φάσμα των συχνοτήτων στα μακρά, στα μεσαία και στα βραχεία κύματα. Επίσης Ραδιογωνιόμετρα ειδικά για κάθε περιοχή συχνοτήτων με ειδικές πολύπλοκες κεραίες για τον εντοπισμό των σημείων εκπομπής. Διοικητής του Τμήματος ήταν ο υπολ/γός ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ ΧΑΡΙΛ.

Οι χειριστές των μηχανημά-

των είχαν σχετική τεχνική κατάρτιση αλλά δεν εγγώριζαν την εγκατάσταση. Επί πλέον ήταν απαραίτητο να γνωρίζουν την ιταλική γλώσσα. Επίσης να ξέρουν στενογραφία ή να είναι ταχυγράφοι, γιατί την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν μηχανήματα εγγραφής του ήχου δηλ. μαγνητόφωνα, κασετόφωνα κλπ., όπως σήμερα. Η εγκατάσταση είχε πολλές δυσκολίες και γενικά η εκμετάλλευση και οι προβλέψεις ήταν απαγορευτικές. Για να κερδηθεί χρόνος ο Διοικητής Μηχανικού της Μεραρχίας Ταγ/χης Βενιέρης Δημ., ζήτησε από τον αρχηγό Πυρ/κού της Μεραρχίας Συν/χη Μαυρογιάννη Π. την βοήθειά μου. Η έγκριση εδόθη για μικρό χρονικό διάστημα. Έτσι άρχισε η έντονη προσπάθεια όλων μας μέρα και νύχτα και τα καταφέραμε με πολύ καλά αποτελέσματα. Σ' αυτό βοήθησε και το γεγονός ότι οι Ιταλοί σπάνια χρησιμοποιούσαν κρυπτογραφημένα κείμενα. Αργότερα η Μονάδα αυτή μεγάλωσε με την άφιξη και άλλου Λόχου με διοικητή τον υπ/γό ΣΤΕΡΓΙΟ ΠΟΛΥΖΟΠΟΥΛΟ και με μηχανήματα Αγγλικής προελεύσεως. Αυτή η Μονάδα υπήχθη αργότερα στο Τμήμα Στρατιάς Ηπείρου. Εκεί υπηρέτησε και ο ανακληθείς εις την ενεργό υπηρεσία ταγ/χης ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ διακεκριμένος ραδιοηλεκτρολόγος και αργότερα Πανεπιστημιακός καθηγητής στην Ανωτάτη Βιομηχανική Σχολή του ΠΕΙΡΑΙΑ.

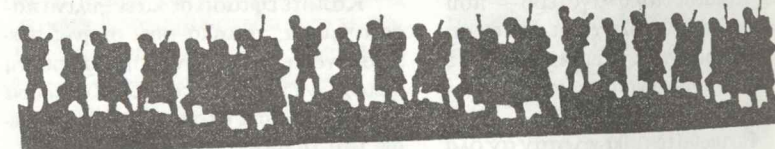
4. Στη συνέχεια επανήλθα στο Αντιαεροπορικό Πυροβολικό που σχηματίστηκε Μοίρα Α/Α Πυρ/κού με διοικητή τον ταγμ. ΜΠΡΟΥΜΙΔΗ ΘΕΟΔ.

Ο Συν/χης ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝ. πολλές φορές όταν πήγαινε στη γραμμή αντιστάσεως στο Καλπάκι, δεν έπαιρνε τον επιτελή του Λοχαγό ΦΑΣΟΝ, αλλά εμένα. Μια μέρα μου είπε ότι υπάρχουν προβλήματα σε μία αντιαερματική Πυροβολαρχία και θέλω να τα εξετάσεις και να μου πεις τι πρέπει να γίνει.

Η Αντιαερματική Πυροβολαρχία είχε πάει στο ΚΑΛΠΑΚΙ προτρίων εβδομάδων και είχε εγκα-

τασταθεί στους Λοφίσκους κατά αριστουργηματικό τρόπο για να δημιουργεί διασταυρούμενα πυρά στις υποχρεωτικές διαβάσεις, διότι στις χαραδρώσεις είχαν κατασκευαστεί αντιαερματικές τάφροι με σιδηροτροχιές που δεν μπορούσαν να περάσουν άρματα. Η πυροβολαρχία είχε 4 κανόνια των 37 χιλ. και βλήματα Αντιαερματικά. Μπορούσε να κάνει και Αντιαεροπορική Βολή με βλήματα Αντιαεροπορικά.

Είχε κατευθυντήρα με τηλεμετρο 2 μέτρων. Εκτός από τρίποδα το τηλεμετρο τοποθετούνταν σε μία βάση σαν σμαράκι για να στερεώνεται στους ώμους του τηλεμετρητή.

Η ρύθμιση γίνονταν όπως στις κάμερες τηλεοράσεως με διάφορα κουμπιά. Εκεί ήταν η δυσκολία, γιατί όταν ρυθμιζαν το ένα μάτι χαλούσε το άλλο. Εγώ είχα μάθει τον τρόπο ρύθμισης στο εργοστάσιο Τσάις στην Λένα.

Την πυροβολαρχία διοικούσε ο υπολ/γός πεζικού Χαΐλης Κ., ο οποίος είχε εκπαιδευθεί στη Σχολή Πυροβολικού αλλά σε κανόνια των 65 χιλ. που τα χρησιμοποιούσε σε ουλαμούς κάθε σύνταγμα Πεζικού, ως πυροβόλα συνοδείας.

Τα πυροβόλα ΡΑΙ ΜΕΤΑΛ των 37 χιλ. τα έμαθε ο Χαΐλης διαβάζοντας τον κανονισμό. Οι τηλεμετρητές ήταν φοβισμένοι γιατί δεν μπορούσαν να μετρήσουν αποστάσεις. Εγώ τους πήρα καθένα χωριστά και τους έδειξα. Έτσι ξεθάρρεψαν και κάνανε καλά τη δουλειά τους. Στο τέλος τους έδειξα πως να κάνουν ΖΟΟΜ για ψυχαγωγία, πατηρώντας τις ψυαίκες που περιέμεναν μεταφορικά μέσα, στο σταυροδρόμι του Καλπακίου, που ήταν τότε μόνο η παράγκα στο Χάνι του Καραγκιόζη. Ο Χαΐλης χάρηκε πολύ που τον έβγαλα από το αδιέξοδο και μου έλεγε: «Ο Θεός σε έστειλε»;

Αυτή η Πυροβολαρχία είχε ευελιξία και μεγάλη ακρίβεια στη βολή. Κατά τη μάχη του Καλπακίου κατέστρεψε πολλά ιταλικά άρματα. Κυρίως αυτά που ξεφυγαν από τις άλλες πεδινές Πυροβολαρχίες. Για την Αντιαερματική άμυνα στο ΚΑΛΠΑΚΙ ήταν τρεις πεδινές Πυροβολαρχίες. Δύο των 75 χιλ. με Λοχαγούς τον ΣΕΡΒΕΤΑ και τον ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟ και μία των 105 χιλ. με Λοχαγό τον ΚΑΡΑΠΑΝΟ.

5. Έτσι με τρεχάλες πότε δω και πότε και δεν μου περίσσευε λίγος καιρός να δω τη μάνα μου και την αδελφή μου ΕΛΙΣΑΒΕΤ, που είχαν κατεβεί στα Γιάννενα να με δουν και ξεροστάλιασαν στο Γυαλί Καφενέ και στο Δικη-

γορικό Γραφείο του συμπατριώτη μου ΚΩΣΤΑ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟ περιμένοντας να περάσω από εκεί. Φυσικά η συνάντηση έγινε με καθυστέρηση.

Θα ήθελα να προσθέσω μια παράκληση προς τους αρμοδίους παραγοντας της Διοικήσεως (Δημάρχους, Νομάρχες, Περιφερειάρχες κτλ.). Να αναλάβουν την ανακατασκευή δυο μικρών κτιρίων στην αρχική τους μορφή όπως ήταν το 1940. Εφόσον παραχωρούνται από τους ιδιοκτήτες τους, για να χρησιμοποιούνται ως ΣΤΕΚΙΑ των κατοίκων της περιοχής που περιέχουν μεταφορικά μέσα (Λεωφορεία κλπ.). Αυτά είναι:

α) ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ στο Καλπάκι.

β) Η καλύβα της ΑΝΝΟΥΣΣΑΣ στο ΚΑΠΕΣΟΒΟ. Στο εσωτερικό τους να εντοιχισθεί μια πινακίδα με το ιστορικό τους.

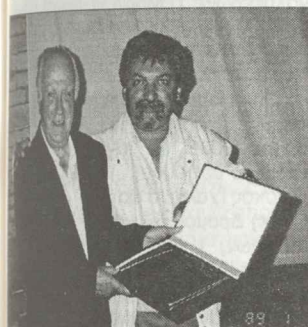
Προκαταβολικά απευθύνω ένα μεγάλο ευχαριστώ, από τους ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΥΣ που φορούσαν το ΧΑΚΙ το 1940, σ' αυτούς που θα ασχοληθούν με το θέμα αυτό.

Ι. ΜΗΤΣΙΑΔΗΣ

ΣΤΕΚΙΑ: Είναι στεγασμένοι χώροι αναμονής.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ - ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ

Στις 12-8-2000, το βράδυ, στην καλαμπάκη πλατεία του χωριού Ελαφότοπος έγινε η παρουσίαση του βιβλίου του Μενέλαου Στ. Κικόπουλου με τον τίτλο «Ελαφότοπος (Τσερβάρ) Λαογραφία». Την ωραία εκδήλωση διοργάνωσε η Ένωση Αποδήμων Ελαφο-

Μετά τη βράβευση: 1) Μενέλαος Στ. Κικόπουλος, 2) Προκόπιος Δ. Γκογιάννος. Ο Μενέλαος Στ. Κικόπουλος, μέλος του Ζαγορίου Ηπείρου και το Πνευματικό Κέντρο Ελαφοτόπου, πρόεδρος της Ένωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου, ο οποίος αναφέρθηκε δια μακράν στη γενικότερη προσφορά του συγγραφέα στην Κοινότητα Ελαφοτόπου, απαρτιζόμενος από μεγάλο αριθμό έργων, που πραγματοποιήθηκαν με τη φροντίδα και

την ενέργεια του Μενέλαου Στ. Κικόπουλου. Κατόπιν ο κ. Μιχαήλ Ματθ. Οικονομίδης, πρόεδρος του Πνευματικού Κέντρου Ελαφοτόπου, έκανε την παρουσίαση του έργου διαναθίζοντας την με την προβολή εικόνων από το βιβλίο του συγγραφέα.

Με το πέρας της παρουσίασης του βιβλίου ο κ. Προκόπιος Δ. Γκογιάννος δευτερολογώντας εξέηρε την προσωπικότητα και το έργο του συγγραφέα, ανακοινώνοντας συνάμα την ειλημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου για τη βράβευσή του, ενώ συγχρόνως ο κ. Μιχαήλ Ματθ. Οικονομίδης επιδεικνύοντας τα τρία έργα του συγγραφέα, επιβεβαίωσε την παρόμοια απόφαση του Πνευματικού Κέντρου Ελαφοτόπου. Επακολούθησε η βράβευση του συγγραφέα από την Ένωση Αποδήμων Ελαφοτόπου Αθηνών και το Πνευματικό Κέντρο Ελαφοτόπου. Σε καλαίσθητη πλακέτα, που επιδόθηκε στο συγγραφέα από τον κ. Προκόπιο Δ. Γκογιάννο, αναγράφεται η αιτία της βράβευσής του ως εξής:

«Η ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΝΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ

Αγαπητοί,

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρακολούθησα την τέλεση μνημοσύνου του μεγάλου Δωρητού Νικολάου Ντάσκα και της συζύγου αυτού Διό-

χνης στον Ιερό

Ναό του Αγίου

Βλασίου

Πατρίγκου, κα-

θώς και την

σχετική ομιλία

του εκλεκτού

συγχωριανού

μας κ. Ιωάν-

νου Γ. Παπαϊ-

ωάννου, Συμ-

βολαιογράφου

Κονίτης, και

έχρινα σκόπι-

μο να φέρω

στο φως της

δημοσιότητας

ένα ιδιωτικό

συμφωνητικό,

από το οποίο

φαίνεται ότι η

πηγή και ο κή-

πος στις Βλί-

στριες ήταν

του Νικολάου

Ντάσκα, που η Εφορευτική Επιτροπή της Μεγάλης Συνουχίας Πατρί- που το έτος 1913 επώλησε εις τον αιεμνηστον πατρός μου Δημ. Κ. Μανωλάκη, φωτοτυπία του οποίου σας αποστέλλω, αν το κρί- νετε κατάλληλο.

Πάπιγκο, 31 Ιουλίου 2000

Δημήτρης Μ. Πρωτοσύγκελλος
Φιλολόγος

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του βιβλίου «Ελαφότοπος (Τσερβάρ) Λαογραφία» του Μενέλαου Στ. Κικόπουλου, μπροστά ο Μιχαήλ Ματθ. Οικονομίδης ενώ προβάλλει εικόνες από το βιβλίο.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ ΣΤΟΝ ΜΕΝΕΛΑΟ ΚΙΚΟΠΟΥΛΟ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΑΞΙΟΛΟΓΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ.

12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2000

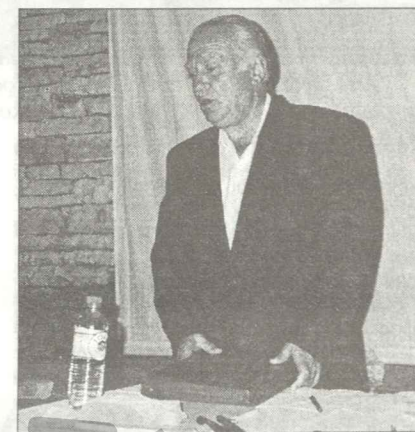
ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ»

Στη συνέχεια ο συγγραφέας σε σύνομη ομιλία του ευχαρίστησε τον κ. Προκόπιο Δ. Γκογιάννο, γιατί με το προλόγιόμα τον υπενθύμισε στους νεότερους και γνώρισε στους νεότερους τη γενικότερη προσφορά του στην κοινότητα Ελαφοτόπου και με τη δευτερολογία του πρόβαλε τον ίδιο και το έργο του. Επίσης ευχαρίστησε τον κ. Μιχαήλ Ματθ. Οικονομίδα για την όντως επιτυχημένη παρουσίαση του βιβλίου του και κατόπιν αναφέρθηκε στο ιστορικό της συγγραφής των έργων του με τα εξής λόγια:

«Αγαπητοί χωριανοί, το 1974 εξέδωσα το βιβλίο μου «Νόστος», ποιητική συλλογή, που αριθμεί 87 σελίδες και περιέχει 31 ποιήματα, το περιεχόμενο των οποίων αναφέρεται στο περιβάλλον και τους ανθρώπους του χωριού μας. Το έργο αυτό αποτελούσε τρόπον τινά τον πρόλογο της μεγάλης έκδοσης, που θ' ακολουθούσε. Πράγματι το 1991 εξέδωσα το βιβλίο μου «Ελαφότοπος (Τσερβάρ), ιστορική μονογραφία», που αριθμεί 752 σελίδες και το περιεχόμενό του αναφέρεται στην ιστορία του χωριού Ελαφότοπος από τις κρίσεις που ως τα σημε-

ρα με αναφορά ακόμα στην προϊστορία της περιοχής. Τέλος το 2000, τώρα μόλις, εξέδωσα το βιβλίο μου «Ελαφότοπος (Τσερβάρ)», λαογραφία, που αριθμεί 464 σελίδες και το περιεχόμενό του αναφέρεται στο λαϊκό βίο και πολιτισμό του χωριού μας. Για τη συγγραφή των τριών αυτών βιβλίων ανάλωσα 30 ολόκληρα χρόνια, τα καλύτερα της ζωής μου. Δε μετα- νιώνω καθόλου για τη θυσία μου αυτή στο βίο της αγάπης μου για το χωριό μας και σας βεβαιώνω πως αν ήταν δυνατό ν' αλλάζαν οι καιροί, οι χρόνοι να γυρίσουν πίσω και να ξανα- νιώσω γι' άλλη μια φορά, πάλι κατά τον ίδιο κι απαράλλαχτο τρόπο θα έκανα το χρέος μου απέναντι στη γενέ-

τειρά μου, γιατί σαν βέρος Ζαγορίσιος και Ελαφοτοπότης, όντας γεννη- μένος από μάνα και πατέρα Ζαγορίσιους και Τσερβαριώτες είμαι ως το κό-

Ο Μενέλαος Στ. Κικόπουλος στο βήμα ενώ ομιλεί στους χωριανούς.

καλο Ζαγορίσιος και ως το μεδούλι Ελαφοτοπότης».

Με το πέρας της εκδήλωσης οι παρευρεθέντες χωριανοί συγχωριανοί το συγγραφέα για το έργο του και του ευχήθηκαν να γράψει και τέταρτο βιβλίο για τον Ελαφότοπο.

Και τώρα ας πω για το έργο. Το βιβλίο του Μενέλαου Στ. Κικόπουλου με τον τίτλο «Ελαφότοπος (Τσερβάρ)» είναι λαογραφία, αριθμεί 464 σελίδες και διανθίζεται από 226 εικόνες. Ο συγγραφέας χρειάστηκε 10 ολόκλη- ρα χρόνια για την ολοκλήρωση της έρευνάς, της συλλογής του υλικού και της συγγραφής του έργου, 6 μήνες δε για την έκδοσή του.

Η αριστουργηματική διάταξη της ύλης, η τεκμηριωμένη αλήθεια, η ανα- θετική παράδοση, η πληθώρα των λαϊ- κών τραγουδιών, το απλό κι αξιαστό ύφος με την απεριττή και γλαφυρή γλώσσα κι η αριότητα της έκδοσης εί- ναι λίγες μονάχα από τις αρετές, που κοσμούν το βιβλίο. Ο Ελαφότοπος ευ- χήθηκε να βρει για μια ακόμη φορά στο πρόσωπο του Μενέλαου Στ. Κικό- πουλου το συγγραφέα, που, όπως ο ίδιος γράφει επιγραμματικά στον επί- λογο του βιβλίου του, «ανάστησε και συγχρόνως διάσωσε το λαϊκό βίο και πολιτισμό του από το σαράκι του χρό- νου και τη θολούρα της λησμονιάς».

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στις 5-8-2000, στη διάρκεια ενός θερμού απογεύματος, έγιναν στο γήπεδο του Αθλητικού Ομίλου Ελαφοτόπου, γνωστό πια με τ' όνομα «Γκράτζιο Στάδιο», «τα πρώτα Γκράτζια», τοπικοί αθλητικοί αγώνες προς τιμήν των αιμνηστών αδερφών Μενέλαου, Αγαμέμνονα και Φιλοποίμενα Κ. Γκράτζιου και του εξαδέλφου τους Βασιλείου Πολ. Γκράτζιου. Τους αγώνες διοργάνωσε ο Α.Ο. Ελαφοτόπουλου και τίμησαν με την παρουσία τους ο δήμαρχος

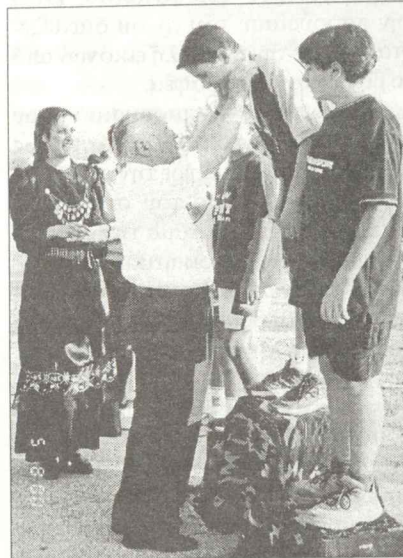
Από την παρέλαση των αθλητών: μπροστά η Μαρία Γρ. Μιχαήλ, πίσω κρατούν τη σημαία: 1) Ελένη Π. Τζόκα, 2) Ευάγγελος Μ. Τσαμπουράς, 3) Μαρίνα Κ. Πανταζή, 4) Αναστάσιος Β. Πριμικήρης.

κεντρικού Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, μέλη της οικογένειας Γκράτζιου και πλήθος Ελαφοτοπιτών. Τους αθλητές και τις αθλήτριες επέλεξαν, χώρισαν σε ομίλους και προετοίμασαν οι γυμναστές Πανωραία Μεν. Γκράτζιου - Μιχαήλ και Ηρακλής Ν. Τζόκας.

Η ωραία εκδήλωση άρχισε με χαιρετισμούς, τους οποίους απηύθυναν με τη σει-

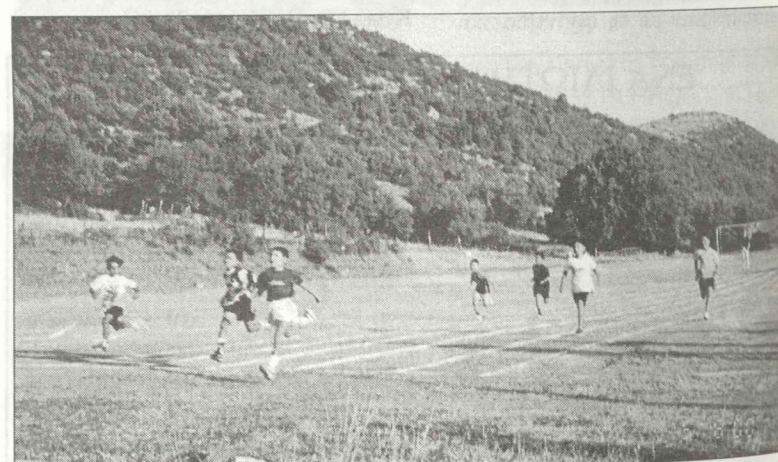
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΓΚΡΑΤΖΙΑ

ρά τους ο κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, δήμαρχος κεντρικού Ζαγορίου, ο κ. Προκόπιος Δ. Γκογιάννος, πρόεδρος της Ένωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου και ο κ. Μιχαήλ Ματθ. Οικονομίδης, πρόεδρος του Πνευματικού Κέντρου Ελαφοτόπου. Στη

Απονομή βραβείων δρόμου 80 μέτρων εφήβων (μικροτέρων): 1) Αφροδίτη Δ. Τόμου κρατάει το δίσκο με τα μετάλλια και τα διπλώματα. 2) Μενέλαος Στ. Κικόπουλος, απονέμει το χρυσό μετάλλιο στο νικήτη Απόστολο Ι. Ανδρώνη, δεξιά ο Γρηγόριος Κ. Καφάλης (αργυρό μετάλλιο), αριστερά ο Σωτήριος Ζαφ. Καραϊσκόκος (χάλκινο μετάλλιο).

συνέχεια και σύμφωνα πάντα με το πρόγραμμα ο κ. Μενέλαος Στ. Κικόπουλος, πρόεδρος του Α.Ο. Ελαφοτόπου, αφού σε σύντομη προσλαλία του προέτρεψε τους αθλητές να διεκδικήσουν τη νίκη σε αγώνα ευγενικής άμιλλας εντείνοντας τις σωματικές και πνευματικές τους δυνάμεις, κήρυξε την έναρξη των αγώνων ζητώντας συγχρόνως την τήρηση ενός λεπτού σιγής

Τελετή απονομής του δρόμου 60 μέτρων παιδών: από τα δεξιά: 1) Δημήτριος Ματθ. Παπάς (χρυσό μετάλλιο), 2) Γεώργιος Χαρ. Κουτομάτος (αργυρό μετάλλιο), 3) Βασίλειος Ευαγ. Μανριανός (χάλκινο μετάλλιο).

στη μνήμη των τεσσάρων αντρών, προς τιμήν των οποίων άλλωστε τελούνταν οι αγώνες. Επακολούθησε παρέλαση των αθλητών κ. έπαρση της σημαίας με την ανάκρουση του ολυμπιακού ύμνου. Ετσι άρχισαν οι αγώνες, στους οποίους πήραν μέρος 30 αθλητές και 14 αθλήτριες.

Τ' αποτελέσματα των αγώνων έχουν ως εξής:

α) Δρόμος 60 μέτρων παιδών: 1) Δημήτριος Ματθ. Παπάς (χρυσό μετάλλιο),

2) Γεώργιος Χαρ. Κουτομάτος (αργυρό μετάλλιο), 3) Βασίλειος Ευαγ. Μανριανός (χάλκινο μετάλλιο).

β) Δρόμος 60 μέτρων κορασίδων (μικροτέρων): 1) Σοφία Ζαφ. Καραϊσκόκου (χρυσό μετάλλιο), 2) Μαρία Ν. Τζόκα (αργυρό μετάλλιο), 3) Μαρία Π. Δράμπαλου (χάλκινο μετάλλιο).

γ) Δρόμος 80 μέτρων κορασίδων (μεγαλύτερων): 1) Μαρία Γρ. Μιχαήλ (χρυσό μετάλλιο), 2) Ελισάβετ Γρ. Μιχαήλ (αργυρό μετάλλιο), 3) Μαρίνα Κ. Πανταζή (χάλκινο μετάλλιο).

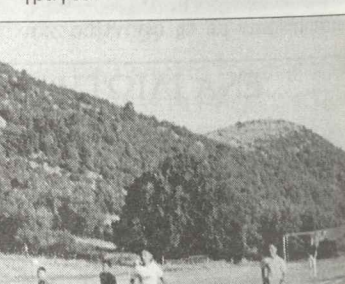
δ) Δρόμος 80 μέτρων εφήβων (μικροτέρων): 1) Απόστολος Ι. Ανδρώνης (χρυσό μετάλλιο), 2) Γρηγόριος Κ. Καφάλης (αργυρό μετάλλιο), 3) Σωτήριος Ζαφ. Καραϊσκόκος (χάλκινο μετάλλιο).

ε) Δρόμος 80 μέτρων εφήβων (μεγαλύτερων): 1) Νικόλαος Δ. Νικολίδης (χρυσό μετάλλιο), 2) Σωτήριος Κ. Πανταζής (αργυρό μετάλλιο), 3) Αλκιβιάδης γ. Καραϊσκόκος (χάλκινο μετάλλιο).

στ) Δρόμος 100 μέτρων αντρών: 1) Γεώργιος Π. Ντιναλέξης (χρυσό μετάλλιο), 2) Δημήτριος Ν. Νικολαΐδης (αργυρό μετάλλιο), 3) Αναστάσιος Γ. Γκογιάννος (χάλκινο μετάλλιο).

ζ) Σφαίρα εφήβων: 1) Γεώργιος Π. Ντιναλέξης (χρυσό μετάλλιο), 2) Κωνσταντίνος Γ. Πατρίης (αργυρό μετάλλιο), 3) Σωτήριος Κ. Πανταζής (χάλκινο μετάλλιο).

Στους πρωτεύσαντες όλων των αγωνισμάτων δόθηκε επιπλέον από ένα αντίστοιχο του βιβλίου του Μενέλαου Αρ. Χρόνη «Οι Ολυμπιακοί αγώνες», δωρεά του συγγραφέα.

Τελετή απονομής του δρόμου 60 μέτρων παιδών: από τα δεξιά: 1) Δημήτριος Ματθ. Παπάς (χρυσό μετάλλιο), 2) Γεώργιος Χαρ. Κουτομάτος (αργυρό μετάλλιο), 3) Βασίλειος Ευαγ. Μανριανός (χάλκινο μετάλλιο).

Τα πρώτα Γκράτζια, στη διάρκεια των οποίων ο Α.Ο. Ελαφοτόπου δεξιώθηκε όλους τους παρευρεθέντες χωριανούς, εκλείσαν με την απονομή αναμνηστικών πλακετών στις τέσσερις συζύγους των τριών αντρών της οικογένειας Γκράτζιου και τελείωσαν οριστικά με την υποστολή της σημαίας και την ανάκρουση του εθνικού ύμνου.

SCUOLA ITALIANA

- Ιταλικά - Ισπανικά
ΝΕΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- Ιταλικός - Ισπανικός Κινηματογράφος
 - Συμμετοχή σε διακοπές εργασίας (Προγράμματα Ε.Ε. Ιταλία - Ισπανία)
 - Δανειστική Βιβλιοθήκη

ΛΙΑΝΑ ΤΖΙΟΒΑ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΑΡΓΗΣ 16 (Αδιέξοδο στενό) - Τηλ.: 77.188

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΩΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΩΝ ΛΙΓΚΙΑΔΩΝ ΤΩΝ ΟΚΤΩΒΡΗ ΤΟΥ '43

«Ολοκαυτώματα ναζιστικής κατοχής - Γερμανικές επανορθώσεις»

Στο μαρτυρικό χωριό των Λιγκιάδων, ο τοπικός φορέας οργάνωσε και φέτος πρόγραμμα εκδηλώσεων Μνήμης για το ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ των αγρίως επανορθωμένων αθών κατοίκων του από τους Γερμανούς κατακτητές στις 3 του Οκτωβρίου 1943.

Εται την πρώτη μέρα, το Σάββατο 2/10, στην αίθουσα εκδηλώσεων της Ε.Η.Μ. και αυτό είναι γεγονός με ιδιαίτερη σημασία, έγιναν καταποτιστικές ομιλίες και αναλύσεις για τις δίκαιες αποζημιώσεις των θυμάτων της γερμανικής κατοχής από τον σμερμένο οικονομικό κορσσο, τη φιλία με πλέον και ομοτράπε- μας στην ΕΕ Σοσιαλιστική Δημοκρα- της Γερμανίας.

Συγκεκριμένα μίλησαν ο Μανώλης Ζαφ. Πρόεδρος του Δ.Σ. του Εθνικού Εμβουλίου Πολιτικών Αποζημιώσεων «τις οφειλές της Γερμανίας προς την Ελλάδα», ο Γ. Αλ. Μαγκάκης καθηγητής του Πανεπιστημίου και πρώην υπουργός το «ανυποχώρητο ηθικό χρέος των Γερμανικών επανορθώσεων» κι ο Δήμαρχος της μαρτυρικής πόλης των Κελαρών κ. Αθ. Παπαδόπουλος για «το δι- μαρτυρικών χωριών και πόλεων».

Είπες «στο ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ στο Νομό Λαρίσης», αναφέρθηκε με λεπτομέ- της φ. Σχολής του Πανεπιστημίου Ιω- ναννίνων.

Την Κυριακή, 1η του Οκτωβρίου, δεύ- τερα των εκδηλώσεων, στους Λιγκιά- δες, βίωσαμε πραγματικά συγκινητικές στιγμές καθώς βρεθήκαμε στον τόπο του μαρτυρίου, όπου έγινε το μακελειό με 82 κατοίκους του χωριού, που

σφαγιάστηκαν από τους ναζί χωρίς οίκο και έλεος.

Από αυτούς 30 ήταν παιδιά κάτω των 10 χρόνων, ακόμη και αβάντιστο 3 μηνών.

Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος! Ένας

ός στον άνθρωπο: την Ελευθερία! Όμως η ωμή και απάνθρωπη θηριωδία της εξολοθρευσης ολόκληρων πληθυσμών και ομάδων ανθρώπων, τα ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ- ΤΑ, όπως τα κατέγραψε η Ιστορία, είτε για λόγους εθνικιστικούς (Εβραίοι), είτε

στη συνέχεια, στις 10.30 επιμνημόσυνη δέηση στην «Πλατεία των πεσόντων». Χοροστάτησε ο π. Αρχιμανδρίτης Πορφύριος με τη συνοδεία τριών Ιερέων και απέδωσε τιμές στρατιωτικό άγημα και η Μπάντα της Στρατιωτικής Μουσικής της ένδοξης VIII Μεραρχίας μας.

Στη συνέχεια μίλησαν κατά σειρά ο Πρόεδρος του Πνευμ. Πολιτ. Κέντρου Λιγκιάδων κ. Αναστ. Λώλης, που ανφέρθηκε στο ιστορικό της απάνθρωπης σφαγής των κατοίκων, ο Νομάρχης κ. Ν. Ζαμπαλάς, που με απλά και συγκινητικά λόγια εξέφρασε τα αισθήματά του κι ακόμη ανήγγειλε την ανέγερση σε σύντομο χρόνο του Ηρώου στη Μνήμη των θυμάτων κι ακόμη ο Δήμαρχος Περάματος κ. Σ. Ζιάκας, που με έκδηλη τη συγκίνηση του αναφέρθηκε στο «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ» των Λιγκιάδων. Το λόγο πήρε για λίγο κι ο Δήμαρχος της μαρτυρικής πόλης των Κελαρών κ. Αθ. Παπαδόπουλος.

Από τον Πρόεδρο των πολιτιστικών του Δήμου Περάματος κ. Σ. Πέτρου μέσα σε κατανυκτική σιγή έγινε «προσκλητή- ριο νεκρών».

Επακολούθησε κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο των πεσόντων και η τελετή τελείωσε με την τήρηση ενός λεπτού σιγής και την ανάκρουση από την εξάριτη Μπάντα της Στρατιωτικής Μουσικής της «Προσευχής». Πλούσια ήταν τέλος η δε- ξίωση, προσφορά του Π.Π. Κέντρου Λιγκιάδων και των νοικοκυρών του χωριού (πίτες διαφόρων ειδών).

Στην εκδήλωση παρέστησαν πολιτι- κές, στρατιωτικές και δημοτικές αρχές, όπως ο Υφυπ. Γεωργίας κ. Αργυρίου, ο Περιφερειάρχης, ο Νομάρχης, ο Στρατι- γός, ο Δντής της Αστυνομίας, ο Δήμαρ- χος Ιωαννίνων, ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου* καθώς και Δήμαρχοι και εκ- πρσσωποι άλλων μαρτυρικών πόλεων και χωριών (Καντάνου Χανίων, Κελαβρύ- των, Διστόμου, Χορτιάτη Θεσπιάκης, Νι- κάρας Αττικής, Κοιμμένου Άρτας και Μου- σιωπιάδας Ιωαννίνων). Ακόμη τιμήσαν την τελετή με την παρουσία τους ο πρώ- νη Υπουργός κ. Μαγκάκης, ο τέως βου- λευτής κ. Φούσας, προϊστάμενοι υπηρε- σιών κ.ά.

Είμαι σίγουρος ότι όλοι μας επιση- μαι και λαός, που βρεθήκαμε στον «τόπο του Μαρτυρίου», νιώσαμε ομοψυχία την ίδια βαθιά συγκίνηση.

Ακόμη είμαι σίγουρος, καθώς βρεθή- κα κάτω από την κλαίουσα γη, κοντά στην απέραντη μαρμαρίνη σπηλιά και τα κλαριά της λικνίζονταν από το αεράκι του βουνού, ότι οι ψυχές των αθών θα- μάτων βρίσκονταν ανάμεσα μας, αιω- ρούνταν και χαϊδεύαν τις παρειές μας.

Τέλος είμαι σίγουρος ότι όλοι μας, κάνοντας το σταυρό μας, ευχηθήκαμε «Ο Καλός Θεός να αναπαύσει αυτές τις μαρτυρικές ψυχές».

Θα τελειώσω όμως κλείνοντας αυτό το μικρό ρεπορτάζ, με την τελευταία φράση του κ.Πέτρου στο προσκλητήριο των νεκρών: «Σε όλους εσάς, που ήρθατε ευλαβικοί προσκυνήτες των νεκρών μας, σας παραδίδω το απομνημόνιο του χω- ριού μας στις 3 Οκτωβρίου του 1943... Εί- ναι όλοι παρόντες!».

Γιάννινα 5 του Οκτωβρίου 2000

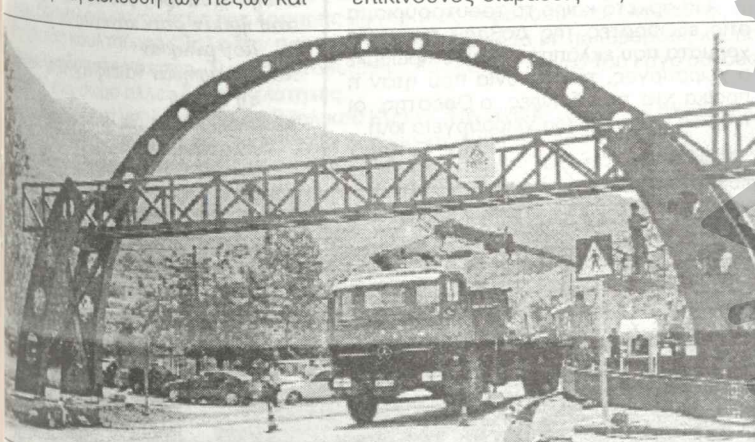
Κώστας Δημ. Χριστοδούλου

* Οι Λιγκιάδες είναι Ζαγοροχώρι, το μό- νο μπροστά από το βουνό (Μουσικήλη).

Η ΠΕΖΟΓΕΦΥΡΑ ΣΤΗ ΔΙΑΚΛΑΔΩΣΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Στη διασταύρωση μετά τη Μεταμόρ- φωση προς τα Ζαγοροχώρια. Τοποθετή- ται ειδική πεζογέφυρα, που θα επιτρέ- πει ασφαλή διέλευση των πεζών και

Η τοποθέτηση αυτής της σύγχρονης πεζογέφυρας, ίσως είναι αφορμή για να τοποθετηθούν και άλλες σε διάφορες επικίνδυνες διαβάσεις πεζών και και σε

Πεζογέφυρα που κατασκευάστηκε κοντά στη Μεταμόρφωση. Παρόμοιες γέφυρες για ασφαλή διέλευση των πεζών θα γίνουν και σε άλλα σημεία του εθνικού οδικού δικτύου.

των μαθητών προς το σχολείο που είναι ακριβώς απέναντι, χωρίς να χρειάζεται να διασχίσουν το οδό- τρισμα, καθώς στο σημείο εκείνο οι πεζοί αναπτύσσονται μεγάλες ταχύτη-

Η πεζογέφυρα στη διασταύρωση προς Ζαγοροχώρια στηρίχθηκε από μεγά- λα σιδερένια τμήματα, είναι κυκλική και η διάβαση των πεζών είναι στο κέντρο της.

Ταυτόχρονα κατασκευάζονται και οι προσβάσεις προς τα δύο άκρα της πεζο- γεφύρας.

Η πεζογέφυρα κατασκευάστηκε το- ξωτή για να παύσει με τα γεφύρια της περιοχής Ζαγοροχωρίων και Κόνιτσας, ζυγίζει 60 τόνους και το κόστος της ανήλθε σε 55 εκατομμύρια δραχμές. Το άνοιγμά της είναι 24 μέτρα.

Στην ίδια περιοχή κατά μήκος του δρόμου και μέσα από το δάσος κατα- σκευάζεται πεζοδρόμος για την εξυπη- ρέτηση κυρίως των μαθητών από την Ασφάλεια που θα φέρουν με ασφαλεία στην πεζογέφυρα και θα περνούν απέ- ναντι χωρίς να διασχίζουν το οδόστρω- μα.

Τώρα κατά πόσον αυτή η σύγχρονη κατασκευή ταιριάζει στο τοπίο και μάλι- στα στην είσοδο προς το Ζαγόρι, της πιο όμορφης περιοχής σε φυσικό περιβάλ- λον, είναι ένα άλλο ζήτημα και πολύ ευ- λώς είπε κάποιος Ζαγορίσιος «αληθι- να παραμορφώθηκε η Μεταμόρφωση με τη σιδερένια αυτή πεζογέφυρα».

Το «Ζ» μας

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΒΡΑΔΕΤΟ

— Στη μνήμη των αδελφών, Αντιγόνης και Πανωραίας, το γένος Αλεξανδρή Τσολάκη, τα παιδιά των προσέφεραν ποσό δραχμών 15.000 στην Εκκλησία Βραδέτου, για τις ανάγκες της.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Η κ. Γιούλια Στεργίου πρόσφερε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου το ποσό των 200.000 δρχ., στη μνήμη του γιού της Νικολάου Στεργίου και για τις ανάγκες του Ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Αιωνία του η μνήμη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΚΗΠΟΙ

— Η κα Δήμητρα Δερβένη, εις μνήμη του συζύγου της Κώστα, επί τη συμπληρώσει 20ετίας από του θανάτου του, κατέθεσε στην Εκκλησία του Αγίου Νικολάου Κήπων το ποσόν των 100.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά και εύχεται ο Άγιος πάντα μαζί της.

Εκ της Ε.Ε.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

— Στη μνήμη της μητέρας τους Ευρίκλειας Κοντοδήμου τα παιδιά της Δημήτριος, Λάμπρος και Θεόδωρος Κοντοδήμος, Ελπίδα Παπιγκιώτη του Κων/νου και Νικολέτα Μπαλάφα του Κων/νου προσέφεραν στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Κουκουλίου 50.000 δρχ. Αιωνία της η μνήμη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Στη μνήμη του καθηγητή Οδυσσέα Φραγκούλη αντί στεφάνου κατέθεσαν υπέρ του Ιερού Ναού Αγίων Αποστόλων:

— Η κόρη του Μέλπω και η εγγονή του Κωνσταντίνου 20.000 δρχ.

— Ο ανηψιός τους Νικόλαος Φραγκούλης 20.000 δρχ.

— Η νύφη του Μαρία Γ. Φραγκούλη 50.000 δρχ.

— Ο εξάδελφος Χρυσόστομος Δούβλης και οι κόρες του Αγγελικούλα και Ευδοξία 20.000 δρχ.

— Η ανηψιά του Μαίρη Τζουριάδη 50.000 δρχ.

— Τα ανήψια του Μαίρη Παπαγιώτη, Μιχάλης και Δόξα Παπαγιώτη 20.000 δρχ.

— Τα ανήψια του Δημήτριος και Στέφανος Τζούφης και Πηνελόπη Μασαλά 25.000 δρχ.

— Ο «Σύλλογος Σκαμνελιτών Αττικής» 20.000 δρχ.

Ο ταμίας Σουκοβέλος Απόστολος ευχαριστεί όλους θερμά.

— Στη μνήμη των Γεωργίου, Κούλας και Ιππολύτης Γιαννακού, ανώνυμος από το Τσεπέλοβο κατέθεσε στον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων 10.000 δρχ.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

— Η κ. Κλειώ Στάθη-Τσεκούρα με τη συμπλήρωση πέντε χρόνων από το θάνατο του πατέρα της Αριστοφάνη Γ. Τσεκούρα, προσέφερε για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων, το ποσόν των τριάντα χιλιάδων δραχμών.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή την ευχαριστεί.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Νούλης Κωνσταντίνος
Μαρκουλίδης Κωνσταντίνος

8.000

Καρμπαθάκη Ελισάβετ

5.000

Καρακόλιας Αριστείδης
Νικολαΐδης Φίλιππος
Πέτσιου Αθηνά
Τότσικας Θεόκριτος
Φορμάκης Ανδρέας

4.000

Μαντζιάρης Εμμανουήλ
Σινιγάλιας Ιωσήφ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

10.000

Σκλάβη Αναστασία (3)

6.000

Βασδέκης Όμηρος (2)
Βουζουπλής Γεώργιος (2)
Κομπάρος Μιχαήλ (2)
Μαγγίδης Άγγελος (2)
Μουτσοπούλου Νίκη (2)
Πρωτοσύγγελος Δημήτριος (2)

3.000

Βαταβάλης Πύρρος
Κακαγιά-Κεφάλια Δανάη
Κοματσέλης Παναγιώτης
Καραβατιάς Αλέξανδρος
Νεοφώτιστος Σταύρος
Ντιναλέξης Ευριπίδης
Πετρίδου Ελένη
Παπακωστίδης Γεώργιος
Ρίζος Ιωάννης
Σολβάτου Ανδρομάχη
Σιούτης Αθανάσιος
Τζανή Ελένη
Τσακαλίδης Γεώργιος
Τραγουλιάς Ανδρέας
Τσολίγκα Παναγιώτρα
Φωτιάδης Ιωάννης
Φωτίου Ελευθέριος
Φωτίου Ζαχαρή Μαρία
Χαρίσης Σπύρος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί, δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

Υπεύθυνος Υλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

Στο ρεπορτάζ:

Κ. Δ. Χριστοδούλου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές, εμβάσματα:
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολείο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια
συνδρομή δρχ. 3.000
Για το εξωτερικό δρχ. 6.000
ή 20 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ
Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπένη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παραρτήματος της Πανελληνίας Οργάνωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης (ΠΟΑΕΑ) Νομού Ιωαννίνων, ευχαριστεί θερμά τον ιατρό Άγγελο Δημ. Πίκο, για την οικονομική ενίσχυση του Παραρτήματος με δέκα (10.000) χιλιάδες δραχμές, στη μνήμη του πατέρα του Δημοσθένη Πίκο, αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Φιλ. Νικολαΐδης
Ο Γ. Γραμματέας
Κώστας Γιώτης

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο κ. Ελευθέριος Μ. Δούβλης στη μνήμη των αδελφών της μητέρας του: Ελεονώρα Αρ. Ζωρδούμη, Αλεξάνδρας Τ. Τσιγαρά και του ξαδερφού του Περκλή Ζωρδούμη 30.000 δρχ.

— Η κα Ειρήνη Δάνου 20.000 δρχ.

— Ο κ. Γιάννης Στούπης 5.000 δρχ.

— Η κα Ιοκάστη Οικονόμου 4.000 δρχ.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί θερμά